

Náš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / številka 34

V Celovcu, dne 26. avgusta 1954

Cena 1 šilling

Naša kulturna volja

Že nekaj let je po naših dolinah žutiti veliko in nevarno rano: kulturnega življenja je med nami vedno manj. Nekoč med nami tako priljubljeno petje je skoraj utihnilo, pogostih odskih prireditev, na katerih se je prej zbiralo mlado in staro, je vedno manj, celo beremo samo še malo ali pa že nič več.

Duhovne in srčne kulture je po naših vaseh vedno manj, zato pa je preko mere dolgočasja in plitvega, zgolj kritikujočega politiziranja. Ta značilna kulturna omrtvelost ima v sebi kal plehkega računarstva, v katerem bo zamrl vsak družinski, stanovski in narodni idealizem. Ljudstvo brez poživljajočega idealizma pa gre svojo pot v pogubo.

Nekje na Koroškem smo imeli misijon. V času splošnega gospodarskega napredka je misijonar izbral tudi za svojo razlago o Cerkvi in veri sodobne besede in izraze, a je kljub temu ostal priljuden in domač. In glej: začudenju in presenečenju faranov ni hotelo biti konca. Videti je bilo, da so si vsi še vedno predstavljali Boga kot dobrodušnega človeškega starčka in nebesa naj bi bila le velika svetla dvorana nad oblaki. Tako mislijo ljudje še v času, ko strmi svet pred skrivnostjo neznatnega atoma in ko kuje sodobna tehnika s pomočjo električne energije najdrznejše načrte. Ta slučaj da misliti in naj bi bil v vzpodbudo tistim, katerim je izročena skrb za našo prvenstveno duhovno rast.

Pred desetletji je bilo naše kulturno življenje in delo povezano v krajevnih prosvetnih organizacijah. Ako prezremo dejstvo, da nacistično gorje ni moglo streti s prosvetnimi društvi poživljene moralne sile našega ljudstva, je naša današnja sodba o uspešnosti tedanjega prizadevanja jalova. Ko pa motrimo smer današnjega mladinskega kulturnega hotenja, kakor se nam prikazuje v farni mladini, dekliških in fantovskih krožkih, v dijaškem gibanju, se nam zdi, da bi bila nekdanja prosvetna organizacija preozek okvir za novo udejstvovanje. Vedno bolj se namreč vsiljujejo kulturna vprašanja splošnega značaja tako na znanstvenem kot na umetnostnem področju. Tudi način njihovega obravnavanja zahteva novih oblik; nova delavnost bo razširila zanimanje na nove kroge.

Materializem s svojim naukom, da je edina resnica na svetu le tista snov, ki se da otipati, bo izgubljal na svoji privlačnosti bolj in bolj. Tudi podeželje mora izvedeti, kako žalostno končavajo danes veliki gospodarski in socialni poizkusi kapitalistov in komunistov in kako strašno se maščuje osebnost, razredna in narodnostna sebičnost. V okvir tega novega kulturnega razgleda pa spadajo seveda tudi vedra, navdušujoča pesem, dobra knjiga, mehka beseda, umerjena skrb za zdravo in odporno telo in spoznavanje narave ter skrivnosti naravnih lepot.

Polje novega kulturnega udejstvovanja je jasno: zajeti mora vsa sodobna vprašanja, ki zanimajo našega kmeta in delavca, preprostega človeka in izobraženca, našo mladino in starejše ljudi. Oblika novega kulturnega udejstvovanja pa mora imeti odkrito katoliški in slovenski značaj. Na ta način bo postala naša kulturna volja izraz našega naroda, ki je v svojem bistvu katoliški in slovenski, in bo doprinesla svoj z vso upravičenostjo pričakovani delež h kulturnemu življenju v državi in v Evropi.

Naša kulturna volja ne izključuje mirnega sožitja z narodom-sosedom, ki naj bi se izražalo v medsebojni strpnosti. Naš list bo to stremljenje podpiral in ga pomagal graditi v spoznanju, da je medsebojno spoštovanje obeh ljudstev kulturna dobrina in predpogoj splošne rasti in podviga.

Videant consules!

Jesenska kulturna sezona med nami naj

Nemiri v Braziliji

Predsednik Vargas je odstopil in izvršil samomor — V glavnem mestu Rio de Janeiro divjajo po cestah veliki nemiri

V južnoameriški državi Braziliji je že dalje časa grozil vihar političnih nemirov. Položaj se je še zaostрил po napadu na urednika nekega katoliškega časopisa. Letalski častniki so poslali predsedniku Vargasu ultimatum, naj odstopi in utemelji svojo zahtevo z obsodbo morilskih napadov na ugledne osebnosti, ki jih je zagrešila predsednikova osebna straža.

Preteklo noč so mu na zelo burni seji generali brazilske vojske izjavili, da ne stojijo več na njegovi strani. Tako je predsednik ostal brez podpore in je moral odstopiti. Zjutraj so ga našli mrtvega v njegovi delovni sobi.

Predsednik Getulio Vargas je bil levičarsko usmerjen. Leta 1930 ga je vojaštvo postavilo za predsednika države, 1945 je bil odstavljen; 1950 pa je bil z veliko večino ponovno izvoljen za predsednika. Zapustil je poslovilno pismo, v katerem pravi, da „gre v smrt zato, da bo živel v zgodovini“. Star je bil 71 let.

Ko se je vest o Vargasovi smrti razširila po mestu, so predsednikovi pristaši povzročili velike nemire. Napadli so uredništvo listov opozicijskih strank, uničili v njih pohištvo in zažgali več avtomobilov. Posebno divji so bili napadi na uredništvo katoliškega časopisa „Tribuna da Imprensa“, ker se je ta list v zadnjem času pogosto protivil načinu Vargasovega upravljanja in je opozarjal na nevarnost, ki je grozila zaradi vedno večjega prehajanja oblasti v roke levicarjev in komunistov. Glavnega urednika so člani Vargasove osebne straže pretekli teden ranili.

Da bi ohranil red in mir, je dosedanji podpredsednik Filho, ki je za Vargasom prevzel predsedniške posle, poklical na pomoč vojaštvo. Vse ceste v mestu so pod vojaškim nadzorom, uredništva listov, radijske postaje, vladna palača in uradi stranki so posebno zastraženi. Vse trgovine v mestu so zaprte.

Mendès-France je obiskal Churchilla

Francoski ministrski predsednik je šel v London prosit podpore

Kot poročamo na drugi strani, je francoski ministrski predsednik Mendès-France takoj po bruseljski konferenci odpotoval v London, da bi predsednika Churchilla prosil pomoči v položaju, ki je nastal zaradi francoskih spreminjavalnih predlogov k evropski obrambni pogodbi. Mendès-France je prosil, naj bi ga Velika Britanija rešila notranje zmede v Franciji in mednarodne krize s tem, da bi se pridružila evropski obrambni skupnosti. Churchill pa je odločno odklonil, da bi Anglija spremenila svoje stališče, ki ga je v tem vprašanju zavzela. Tako se je peturna debata brezuspešno končala.

Churchill je bil mnenja, naj Mendès-

France pogodbo o evropski obrambni skupnosti v sedanjih oblikah predloži narodni skupščini. Poročajo, da je bil Mendès-France nad zadržanjem predsednika Churchilla zelo razočaran in je izrazil svojo misel, da se Velika Britanija vedno bolj oddaljuje od Francije in se približuje Zapadni Nemčiji.

K položaju, nastalem po bruseljski konferenci, se Mendès-France ni hotel še izraziti. Dejal je le, da bo vladi oddal obširnejše poročilo. Pred ponedeljkom najbrž ne bo prišlo do debate o pogodbi.

V Nemčiji uradno nočejo zavzeti nobenega stališča do evropske obrambne skupnosti, dokler ne bo francoska narodna skupščina izrekla zadnje besede.

Ameriški načrti

Ce ne pride do evropske obrambne pogodbe obetajo Amerikanci posebne ukrepe

Republikanski in demokratski senatorji stojijo na stališču, da dobi Zapadna Nemčija po neuspehu bruseljske konference v bližnji bodočnosti svojo samostojnost in možnost ponovne oborožitve tudi izven evropske obrambne pogodbe. Ameriško zunanje ministrstvo sicer še vedno upa, da se evropska obrambna skupnost ne bo razbila; vendar istočasno izjavlja, da bodo o nadaljnjem razvoju v Zapadni Nemčiji sklepali tudi brez Francije. Na ta način upajo, da bo Mendès-France zaradi odločnega ameriškega in angleškega stališča v tem vprašanju storil vse, da bi bil kompromis še mogoč.

Ameriški zunanji minister Dulles je večer pred časniki izjavil, da „Amerika po sedanjih zakonih ne bi mogla dati nobene pomoči več Evropi, če evropska obrambna pogodba ne bo podpisana“. Ta izjava jasno kaže ameriške načrte. Dulles je obžaloval, da se Francija z ostalimi državami-članicami pogodbe ni zedinila in je pariško vlado opomnil, naj postane bolj stvarna.

Ameriško stališče k celotnemu položaju, ki je nastal po bruseljski konferenci, opisuje list „Philadelphia Inquirer“ takole:

se začne z marijansko akademijo meseca oktobra v Celovcu. Nato pa kulturna beseda vzpluj, vozi se do nebes, po razponu tvojih kril bo narod meril čilost svojih sil!

„Neozdravljiv francoski strah pred močno, oboroženo Nemčijo, in celo samo pred močno, oboroženo Zahodno Nemčijo, je posledica večdesetletne nemške napadalnosti, pri čemer je bila Francija vedno njena glavna žrtev. Američani to težko v polni meri razumejo. Težko — in dejansko nemogoče — pa je Američanom tudi razumeti, zakaj francoski državniki in ljudstvo omalovažujejo še večjo nevarnost za svojo državo in za ves svobodni svet, namreč Sovjetsko zvezo in njene podložnice...“

Predsednik Eisenhower je v svojem govoru, ki ga je imel na televiziji, dejal, da bo sedaj stvar kongresa, da „razmerje Združenih držav do ostalega sveta določeneje začrta“. Politični opazovalci so mnenja, da bi te besede mogle pomeniti možnost bodočih ameriških sprememb v slučaju, če bo Francija le dokončno onemogočila ustvaritev evropske obrambne skupnosti.

Belgijski kralj Baudoin bo prišel v prihodnjih dneh s svojo kraljevsko družino na počitnice v Hinterriss na Tirolskem.

Reševalka otrok na Klopinskem jezeru ob zadnji nesreči, Maria Kiegerl iz Gradca je prejela od koroške deželne vlade častni križec za zasluge pri reševanju. Kot smo že poročali, je Maria Kiegerl ob nesreči takoj hitela reševati potapljaljoče se otroke in je desetim rešila življenje.

KRATKE VESTI

Senator Adone Zoli je bil izvoljen za novega predsednika demokratske stranke v Italiji po smrti De Gasperi.

Na Dunaju se bo pričelo te dni 43. zasedanje medparlamentarne zveze, katerega se bodo udeležili zastopniki iz 36. držav. Lanskoletno zasedanje se je vršilo v Washingtonu in se ga je udeležilo 29 držav.

Zadeva o pobegu zapadnonemškega diplomata Johna se še ni razčistila, ko smo brali, da je nov diplomat, Schmidt-Wittmack iz Hamburga, „izginil“ za železno zaveso.

Predsednik Eisenhower, je podpisal od kongresa odobreni zakon o prepovedi komunistične stranke v ZDA. Zakon je s predsednikovim podpisom takoj stopil v veljavo.

V zadnjih 30 dneh je prišlo v Avstrijo 220 beguncev iz Jugoslavije. V bližini Lucana na Štajerskem sta prišla čez mejo mož in žena. Žena si je v nekem jarku pri prehodu čez mejo zlomila nogo in so jo morali takoj odpeljati v bolnico.

Švica je avstrijskim poplavljenjem ob zadnji nesreči veliko pomagala. Zdaj pa prihajajo poročila, da je tudi švico veliko neurje v zadnjih dneh močno prizadelo.

V Perziji je velika poplava v nekem mestu zahtevala čez 2000 žrtev. Mesto je bilo napolnjeno z muslimanskimi romarji in se niso mogli rešiti.

V Združenih državah Amerike so lansko leto vsaki dve minuti in pol ukradli avto. Skupno je bilo v letu 1953 ukradenih 226 tisoč 530 avtomobilov.

Ruski znanstveniki so sestavili atomsko uro, ki v enem dnevu gre z manjšo razliko kot je milijoninka sekunde. Uro žene energija, ki nastaja ob enakomernem razpadanju atomov.

Na otoku Kapri se je na morskem pečini sončila neka dunajska zdravnica. Nenadoma jo je visok morski val odtrgal s pečine in jo potegnil v globino. Njenega trupla še niso mogli najti.

Nad Severnim morjem se je ponesrečilo neko nizozemsko letalo. Vseh 21 potnikov je pogrešanih, najti so mogli le truplo majhnega otroka.

V ameriškem Teksasu so morali operirati ženo, ki je v svoji razburjenosti ob pretepu dveh moških pogoltnila zobno ščetko.

Letošnji pliberski sejem bo v nedeljo in ponedeljek 5. in 6. septembra.

Dinko Bertoncelj, znani slovenski hribolazec, ki se je bil kot član argentinske ekspedicije udeležil pohoda na Himalajsko gorovje, se je 2. avgusta zdrav in dobro razpoložen vrnil v Argentino. Dinko Bertoncelj je prvi Slovenec, ki je bil v Himalajskem gorovju ter eden redkih gornikov, ki so v Himalaji dosegli višino 7.700 metrov. K njegovemu uspehu mu tudi s Koroškega čestitamo z željo, da bi slovensko ime ponesel še na nove vrhove!

Tečaj za konzerviranje sadja in zelenjave

VODSTVO GOSPODINJSKE ŠOLE V ST. JAKOBU V ROŽU vabi žene in dekleta in zlasti absolventke gospodinjke šole na tečaj za konzerviranje sadja in zelenjave, ki bo od 6. do 8. septembra.

Pridite vse, ker je ta tečaj dopolnilo k zimskemu tečaju, v katerem ste konzervirale samo mesne izdelke.

S seboj prinesite rjuhe in za vso oskrbo samo 10.— šil. na dan! Z delom pričnemo takoj v ponedeljek zjutraj.

Na praznik bo ob 7. uri skupna sv. maša s kratko duhovno obnovo; opoldne skupno kosilo, petje in prijetna zabava.

Isti dan bo za vse odprta razstava konzerviranega sadja in zelenjave.

Voditeljica.

Politični teden

Po svetu . . .

Konferenca v Bruslju je končana. Na prvi pogled brez uspeha. Zunanji ministri držav članic evropske obrambne zveze so odklonili francoske spreminjevalne predloge k osnutku te pogodbe, katero so bili že odobrili parlamenti štirih od šestih držav, ki so članice pogodbe. Francoski spreminjevalni predlogi so bili taki, da bi bili zanje potrebni novi pristanki narodnih skupščin. Že to dejstvo je vplivalo neugodno na razpoloženje tovarišev ministrskega predsednika Mendes-France-a. Njegovi predlogi so res bili pretežki za Nemce; če bi bili sprejeti, bi Zapadna Nemčija ne bila enakovreden član evropske obrambne zveze in to bi seveda ne bilo v soglasju z načeli in z duhom pogodbe, ki je bila pravzaprav zamisel francoskih politikov Schumana in Bidault-ja.

Navidezni neuspeh bruseljske konference pa še nikakor ni „črn dan za Evropo“

Zlodeja na steno slikati je lahko toda neodgovorno delo. Vsak časnikar in politik je vedel, kako je s francosko politiko. V nobenem primeru ni bil na mestu optimizem, da bodo Francozi kar čez noč mogli prebaviti vprašanje pristopa k evropski obrambni pogodbi, ki je zasejalo tako globok razdor v narodu. Zadržanje nemškega kancera dr. Adenauerja je najboljši dokaz, da tudi bonnska vlada gleda ves položaj zviška in prej optimistično kot pesimistično. Končno ni važna oblika ali način evropske solidarnosti, temveč resnična zavest skupnosti. Tudi ni važno, ali bo Nemčija v okviru evropske obrambne skupnosti postala enakovreden član v verigi evropskih narodov, važno je, da zapadnoevropski sosede Nemčije uvidijo, da je gospodarska zmogljivost naroda eden od temeljev njegove pravice do političnega ugleda med drugimi narodi. Važno pa je predvsem, da Nemci s svojim zadržanjem, z dejanji dokazujejo, da njih prizadevanj ne vodijo čustva maščevanja ali stremljenja za nadvlado, temveč volja po izgradnji nove Evrope, kjer so veliki in majhni narodi enakopravni. Zato Bruselj še ni črn dan za Evropo, čeprav more biti na prvi hip predvsem nemški človek razočaran.

Že zaključna resolucija zunanjih ministrov potrjuje zavest skupnosti zapadnoevropskih držav

Kakor je bilo pričakovati, se je Mendes-France znašel osamljen s svojimi predlogi. Konferenca je trajala razmeroma kratek čas, tako, da smo dobili vtis, da sta predstava in učinek bila predvidena. V resoluciji zunanji ministri ugotavljajo, da niso mogli pristati na francoske predloge, da pa so soglasni (tudi Mendes-France), da ostanejo na liniji panevropske politike in da so pripravljeni braniti Evropo proti silam, ki bi jo ogrožale. Ne soglašajo z zamislijo nekatrše neutralizirane Nemčije, temveč se izrekajo za njeno gospodarsko in vojaško sodelovanje v obrambni skupnosti zapadnoevropskih držav.

Francoski parlament bo odločil o evropski obrambni pogodbi

Poslanci bodo prevzeli veliko odgovornost. V zapadni politični javnosti se je prvega razočaranja pridružil nekaj optimizem. Morda bo parlament uvidel, da je tudi zanj prišla ura, ko je treba povedati jasno in predvsem pametno besedo. Predsedniku Mendes-France-u je pred tedni izrekel veliko zaupnico za konferenco v Ženevi. Mendes-France je v Ženevi našel mnogo dobrih besed za politiko iz Vzhoda. Njegovi predlogi niso bili kapitulacijski, bili pa so „globoko“ kompromisni. Tega v Bruslju ni pokazal. V Ženevi je Zapad pokazal razumevanje za težko francosko stališče v indokitajskem vprašanju, čeprav je rešitev predstavljala prej poraz kot zmago za zapadni demokratski svet. Tudi v Bruslju so ostala vrata odprta. Če bo francoski parlament vztrajal na svojem popolnoma negativnem stališču do evropske obrambne pogodbe, bo moral žrtvovati svojega predsednika, ki bo gotovo odstopil. Notranje-politična kriza bi Francijo oropala sedanje zunanje-politične iniciative, katero ji je pridobil Mendes-France . . .

Na vsak način se je središče svetovne politike spet premaknilo v Evropo. Nemško vprašanje sili k rešitvi. Morda je tudi iz tega spoznanja izvirala Adenauerjeva izjava,

da je rezultat bruseljskih razgovorov „bil v nekem smislu ugoden“. Prav tako so tudi izjave ostalih ministrskih predsednikov pomirljive. K temu je mogoče dodati še vsebino brzogovorne Churchilla dr. Adenauerju: „Mnogo mislim na vas in težave, ki jih imate. Prepričan sem, da se bo konec koncev vse dobro izteklo in da vaša državniška umetnost ne bo ostala brez sadov.“ — Mendes-France pa je izjavil časnikarjem:

„Bil sem med prijatelji. Kaj več nimam povedati.“

Malo prej se je bil dolgo razgovarjal z dr. Adenauerjem. V tej zvezi je tudi značilno, da je Mendes-France odpotoval v London na obisk k Churchillu. Podoba je torej, da se za političnimi kulisami marsikaj spleta.

Tudi če bi do evropske obrambne pogodbe ne prišlo, se Amerika ne bo umaknila iz Evrope

Končno je tukaj Atlantski pakt z vsemi svojimi po načrtu razporejenimi divizijami in oporišči, opremljenimi z najmodernejšim orožjem sodobne vojaške tehnike. Amerikanci in Angleži imajo nedvomno pripravljeno neko rešitev tudi za slučaj, da bi Nemčije ne oborožili v okviru evropske obrambne pogodbe. Razbitje evropske obrambne skupnosti bi bilo seveda trenutni politični uspeh Vzhoda in bi ideji Panev-

rope zadalo vsaj na zunaj težak udarec. V bistvu pa bi se razmerje sil prav nič ne spremenilo. Splošen vtis je tak, da ni opaziti, da bi se zmanjšala volja po miru, naj bo to na Vzhodu ali pa Zapadu. Pereča vprašanja, ki so nastala iz zgodovinskega razvoja je pač treba rešiti, ker se mora človeštvo odločiti na razpotju: za vojno ali za mir.

. . . in pri nas v Avstriji

Finančni odsek na Dunaju se je pretekli teden zopet bavil s vprašanjem, kako zvišati družinske doklade. Vendar se še niso zedinili glede fonda, ki ga bo v ta namen treba ustvariti. Družine pa vedno bolj sprašujejo, kdaj bodo izpolnjene volilne obljube.

Angleški zunanji minister Eden

se je vrnil v ponedeljek s svojih počitnic v London. Priporočajo, da mu je na Koroškem zelo ugajalo in da je bil zadovoljen, ker se je mogel odpočiti od svojega težkega in odgovornega dela. Stanoval je na gradu Tentschach in od tam obiskoval razne kraje — celo na Gurah je hodil —. Najrajši je imel, če ga nihče ni prepoznal, da je res mogel uživati mir kot privatnik.

Tujski promet

je letos pri nas zelo živahen. Nihče ne bi verjel, da je kljub stalnemu slabemu vremenu toliko tujcev na oddihu. 30 odstotkov več tujcev je bilo letos v juliju kakor lani, pove statistika. V glavnem so Nemci, katerim ugoden gospodarski položaj in o-

lajšani devizni predpisi omogočajo potovanja in letovišče izven domačih meja. Tudi po cestah prevladujejo nemške značke na avtomobilih pred drugimi in pred domačimi.

Prometne nezgode

so v letošnjem poletju tako strahovito narasle, da oblasti poskušajo vse mogoče, da bi temu odpomogle. Na Dunaju so v „hitrem postopku“ (Schnellverfahren) obsodili dva krivca prav strogo. Pravijo, da se največ nesreč zgodi, ker so vozači brezobzirni, včasih pijani ali pa tudi prometnih predpisov točno ne poznajo. Res je čudno, s kakšno brzino dirkajo po cestah, kot bi šlo za stavo, ko so pa mrtvi, imajo čas čakati celo večnost. Izračunali so, da se pripeti dnevno povprečno 14 prometnih nesreč, največ pa v soboto in nedeljo.

Carina

bo delno postala nižja. Pripravili so vse potrebne predloge, da bodo na konferenci oktobra t. l. sklenili nove carinske tarife. Za naprej bodo računali carino po vrednosti uvoženega predmeta, ne več po teži, kot so to po večini do zdaj delali. Računajo predvsem, da bodo s tem dosti cenejši mali avtomobili, ki n. pr. v Nemčiji stanejo malenkost. Isto bo veljalo za razne stroje.

Na Koroškem

so zopet malo pomešali prismojeno **KELAG juho**. Zaprli so končno bivše merodajno vodstvo. Drugače pa stvar spi naprej.

Preteklo nedeljo so divjala ponekod zopet huda

neurja.

Na Predarlskem je zopet zemlja poplavljenja in na Tirolskem je reka Inn poplavlila del obrežja. Prizadeti sta bili posebno dve vasi. Vsekakor pa škoda ni tako ogromna. Tudi na Koroškem je bila nevihta. Posebne škode ni bilo, vendar se bojijo, da bo tako hladno vreme povzročilo prezgodnjo slano, ki bi mogla uničiti letošnji itak pozni posevek ajde.

SOVJETSKO NADZORSTVO NAD UMETNOSTJO

V Sovjetski zvezi si komunistična partija vedno bolj prizadeva, da bi si pridobila vse nadzorstvo nad umetnostjo. V torek je v Moskvi Zveza sovjetskih pisateljev, ki deluje po smernicah partije, naznanila odstranitev Aleksandra T. Tvardovskega iz uredništva vodilne literarne revije „Novy Mir“. Naznanilo pojasnjuje, da je prišlo do tega, ker je Tvardovski „nasprotoval vsem navodilom partije na področju slovstva“. Hkrati s to obsodbo Tvardovskega so bili grajani štirje literarni kritiki revije, ker se niso dovolj strinjali s partijsko linijo.

Tvardovski je sedaj že tretji znani sovjetski pesnik, ki je izginil s komunističnega slovstvenega pozorišča. Pod Stalinom sta dva druga, Majakovski in Esenin, napravila samomor.

PRIZADEVANJA ZA KATOLISKO UNIVERZO V SALZBURGU

V nedeljo so bili v Salzburgu zaključeni letošnji visokošolski tedni. Zaključne slovesnosti so se udeležili številni cerkveni in svetni dostojanstveniki. Navzoči so bili tudi zastopniki bavarskega cerkvenega in kulturnega življenja.

Glavni govor je obravnaval pomen cerkvenega učenika sv. Avgustina (28. avgusta bo minilo 1600 let od njegovega rojstva) in vprašanje salzburske katoliške univerze. Slovesnost je zaključil salzburski nadškof dr. Andrej Roracher, ki je poudaril svojo misel, da je treba ustanoviti v Salzburgu univerzo. Dokazal je potrebnost te kulturne ustanove in nakazal možnosti, ki naj bi pripeljale do uresničitve teh načrtov že v bližnji bodočnosti.

OZADJE NEMIROV V GVATEMALI

Iz več kot 200.000 tajnih dokumentov, ki so jih zaplenili ob padcu Arbenzove vlade v Gvatemali, je razvidno, kako so tamkajšnji komunisti prejeli ukaze iz Moskve.

Dokumenti dokazujejo, da je bivši predsednik Arbenz prejemal ukaze od gvatemalskih komunistov; na ta način je imela Moskva popolno nadzorstvo nad gvatemalsko politiko.

Vsi gvatemalski časopisi so objavili podrobna poročila o teh dokumentih, katere sedaj preučuje odbor za obrambo pred komunizmom, ki ga je ustanovila sedanja vlada.

Alcide De Gasperi je umrl

Pretekli četrtek zjutraj je v svoji vili v Valsugani nenadoma umrl eden najpomembnejših povojnih državnikov italijanske republike, Alcide De Gasperi.

Italija je z njim zgubila svojega velikega politika, evropska obrambna skupnost pa neutrudljivega zagovornika. Najbolj je bil znan kot ustanovitelj demokratske stranke v Italiji in je ves čas ostal njen glavni steber. Sedem let je načeloval raznim italijanskim vladam in je znal kljub močni opoziciji komunistov in levičarskih socialistov ohraniti pot, ki je vodila k evropski skupnosti.

De Gasperi je bil rojen leta 1881 v mestu Pieve Tesino na Južnem Tirolskem. Univerzo je študiral na Dunaju in se je že kot mlad študent začel politično udejstvovati. Postal je vodja študentskega gibanja, ki je zastopalo priključitev Južne Tirolske k Italiji. Ko je bil 24 let star, je že predsedel mesec zgora zaradi svojega političnega udejstvovanja. Kot časnikar je sodeloval pri katoliških časopisih na Južnem Tirolskem

Položaj Avstrije

Ugledni ameriški list „Kansas City Star“ se na uvodnem mestu bavi z avstrijskim vprašanjem, ki je, kot piše list, postalo spet posebno aktualno. Takole piše:

„Zaradi mnogih blodenj otežkočeno iskanje državne pogodbe za Avstrijo se je spet pričelo. Pravzaprav pa se je v zadnjih sedmih letih s prav majhnimi presledki to iskanje vedno ponavljalo. Zdaj je Sovjetska zveza pristala na konferenco poslancev velikih štirih, na kateri naj bi odstranili vse zapreke, ki podpis državne pogodbe ovirajo. Ovine, ki so še danes napoti že zdavnaj potrebni avstrijski pogodbi, prihajajo iz Sovjetske zveze.“

Sovjeti ne želijo, da bi Avstrija bila prosta zasedbenih sil. To dejstvo vsebuje precej žalostne ironije. Med drugo svetovno vojno je Stalin namreč sam ugotovil, da se Avstriji ne vojskujejo prostovoljno proti zavezniškim silam. Imenoval je Avstrijo za prvo žrtev nacističnega napada. Vendar je od prisilne priključitve Avstrije k Hitlerjevi Nemčiji preteklo že več kot 16 let, a Sovjeti še niti od daleč ne mislijo izprazniti deželo.

Več let so zasedbene oblasti razpravljale o tem, katera avstrijska imetja naj se uporabijo za plačilo reparacij. Sovjeti so zahtevali koncesij in so jih tudi dobili. Potem pa

je postalo jasno, da iz Avstrije enostavno nočejo. Na brezuspešni berlinski konferenci se je Sovjetska zveza izjavila, da hoče dati Avstriji „popolno neodvisnost“, medtem pa je zahtevala zase pravico, da obdrži v državi svoje čete še za nedoločen čas. Avstrija je ta načrt odklonila, ker je odhod vseh tujih čet razumljivo njen najvišji cilj in prva zahteva pojma svobode.

Avstrijci so na vseh svojih dosedanjih volitvah dokazali, da se nočejo voziti s komunisti v istem vozu. Sovjeti bi se torej, če bi se umaknili iz Avstrije, ne odrekli priliki za nadaljnje razširjenje svoje moči. Ta umik bi pomenil le konec sovjetskim pretvezam za vzdrževanje čet na Madžarskem in v Romuniji, ki so po njihovem mnenju zato tam nastanjene, da vzdržujejo preskrbovalno zvezo med vzhodno Avstrijo in Sovjetsko zvezo. Sovjeti so dalje — kar je popolnoma nelogično — povezali avstrijsko vprašanje z nemškim problemom.

Sovjeti se v zadnjem času trudijo v svojem razmerju do nekomunističnega sveta pokazati pamet in dostopnost. Nameravana konferenca o Avstriji bo pokazala, če menijo to pot odkrito. Do sedaj so taki poskusi vedno — in teh je bilo posebno v avstrijskem vprašanju zelo zelo veliko — prinesli le nova razočaranja.“

Korošci, zavarujte pri K'ALABRAND!
(Koroška deželna zavarovalnica za škodo po ognju)
Celovec - Klagenfurt, Alter Platz 30
Tel.: 18-46, 18-47

Južna Koroška v SLOVENSKEM VIDIKU

Avstrijski časopis „Die österreichische Furche“ je objavil v svoji številki dne 14. avgusta naslednji članek, ki nas zaradi svoje sodobne stvarnosti zelo zanima. Nič manj zanimiv kot članek sam je kratek uvod, ki ga je uredništvo lista „Furche“ natisnilo pred člankom. Ker bodo naši bralci članek gotovo z veseljem brali, ga objavljamo v prevodu. —

Iz Straßburga smo prejeli spodnji prispevek. Njegovo odlično zadržanje in umerjen jezik bi zaslužila resnega razgovora. Tu načeta vprašanja so nam dobro znana. Njihov kočljiv značaj ne sme zapeljati v mnenje, da bi to vprašanje ne obstajalo in da bi prizadevanje za njegovo vsebino ne bilo vredno plemenitega truda. Našo objavo je razumeti kot prispevek dobre volje.

Časopis „Die Furche“.

Kot priložnostni bralec Vašega tako sodobnega in za svetovna vprašanja odprto urejenega časopisa sem bil s člankom, ki ga je napisal dr. Walter J. Otis, posebno zadovoljen.

Kar piše avtor o „Južni Tirolski gledani z italijanskega vidika“, priča o tako potrebnem in redkem zanimanju za stališče „drugega“, soseda.

Italijansko-avstrijsko nesporazumljenje o južni Tirolski je za nas Slovence toliko manj terra incognita („nepoznana zemlja“, op. ured.), ker je bilo skoraj pol milijona naših rojakov 25 let v istem — če ne še v slabšem — položaju kot nemško govoreči prebivalci v Alto Adige (Visokem Poadižju). Slovenci v bivši Julijski Benečiji so italijanski nauk o narodnostih do sita spoznali. Popolnoma se strinjam z mnenjem g. dr. Otisa: „Izvajanja profesorja Jemola, pa čeprav bi bila tu in tam izrečena v plemenitem prepričanju, ne bi smela zaradi izkušenj v zadnjih 30 letih nič več služiti za reševanje sodobnih vprašanj, če naj bodo odnosi med narodi ne samo v malih mejah Tirolske ampak tudi v velikih delih Evrope postavljeni na nov, mirnejši in sadov prinašajoči temelj.“

Mimogrede bodi pripomnjeno — mislim, da je omembe vredno —, da je slovenska javnost po letu 1918 vedno simpatizirala z južnimi Tirolci v njihovem boju za obstanek. Pri tem ne mislim samo na našega takratnega tržaškega poslanca dr. Josipa Wilfana, kasnejšega predsednika manjšinske lige, temveč na najširše kroge slovenskega prebivalstva v Italiji, v Jugoslaviji in v Avstriji.

Leto 1918 je glavnemu delu naroda sicer prineslo dolgo zaželeno svobodo v skupni južnoslovanski državi Srbov, Hrvatov in Slovencev; narod kot celota, etnična Slove-

nija pa je po propadu monarhije utrpela amputacijo, ki jo francoski zgodovinar Émile Hauman po pravici imenuje „un démembrément“, razkosanje. Zato se ni čuditi, če Slovenci čutijo s tistimi, ki so na katerem koli kraju v Evropi postali žrtve načela „cuius regio eius lingua“ (čigar oblast, tistega jezik).

Po stari Avstriji smo vsi podedovali dobro in slabo. Vprašanje o sožitju staroavstrijskih narodov, ki jih monarhija ni rešila, niso po letu 1918 glede na svojo silovitost skoraj nič izgubili. Kaj je obstoj notranjeavstrijskih kronskih dežel pomenil tudi za razmerje med Nemci in Slovenci, moramo še vedno brati v spisih dr. Karla Rennerja. Ravnanje nemško govoreče večine z manjšino v jezikovno mešanih kronskih deželah pa je na nesrečo na Koroškem ostalo tudi po oklicu republike. In vendar so politični temelji po letu 1918 in še bolj danes korenito različni.

Samostojna Avstrija ni samo „evropska potreba“ v smislu zapadnih diplomatov v medvojnem času, ki bi predvsem hoteli odvrniti državo v Podonavju. Evropa in tudi Jugovzhod rabita to deželo zaradi nje — mega možnega duhovnega poslanstva in zaradi njene posebnosti. Politčno pa je sodobna Avstrija postala majhna alpska republika, ki nima z nemškim nacionalizmom kaj pridobiti. Nemška nacionalna nepotrpežljivost gotovih krogov v alpskih deželah je bila že monarhiji v pogubo; da je pripomogla do priključitve, je vsakdanja resnica. Po mojem mnenju bi Avstrija svoj moralni in politični položaj v Evropi samo okrepila, če bi svojo narodnostno politiko prilagodila švicarskemu zgledu. Ničesar ne bi zgubila, če bi praksi izganjanja Titove vlade odgovorila s pravičnim in velikodušnim ravnanjem z južnokoroškimi Slovenci.

Narodnostna prizadevanja Slovencev na Koroškem niso nujno iredentistična, kot se vse preveč pogosto meni. Zvestoba do slovenske etnične in kulturne skupnosti ne izključuje domoljubja in lojalnosti do avstrijske države. Italijansko govoreči prebivalci Tessina so n. pr. prav tako dobri švicarji kot prebivalci Berna in Basla. Poleg tega pa je nemški element zaradi svoje politične in gospodarske premoči v zadnjih 100 letih na južnem Koroškem tako zelo napredoval, da bi pred svobodnejšo jezikovno politiko ne smel imeti strahu.

Zakaj gre?

Gre za vprašanje, če je „ponemčenje“ južnokoroškega slovenskega („vindišarskega“) jezikovnega ozemlja želeto, ali če je celo upravičeno. Uverjen sem, da moram na to vprašanje odgovoriti z odločnim: „Ne!“

Ni mi treba tu dalje razpravljati o etični vrednosti materinskega jezika; gre namreč za osnovno zahtevo najplemenitejše nemške kulture. Gre pa tudi za preizkušnjo demokracije. Pravica do rabe in nege lastnega jezika šteje med človečanske pravice, ki so jih proglasili Združeni narodi. Sodobna demokracija se opira na samostojno upravljanje povsod, kjer krajevne posebnosti tako rešitev zahtevajo.

Šolske razmere na južnem Koroškem so — kar se tiče manjšinskih pravic — nezadovoljive. Naredba o dvojezičnih šolah ni bila izvedena. Ni dovolj učnih moči in ne dovolj šolskih knjig za slovenske učence. Znova so se celo pojavila uradna stremljenja, ki hočejo z zakonom določeno ozemlje dvojezičnega pouka utesniti, skrajšati. Enakosti nemškega in slovenskega jezika v javni rabi ni.

Legenda o uredniku pratike

Nekoč je prišel satan k uredniku pratike in ga poprosil:

„Določi tudi zame en dan v tednu, ko bom smel delati na svetu.“

Uredniku satanova prošnja ni bila prav nič všeč; dolgo se ni mogel odločiti, kateri dan bi določil satanu, ki je hotel pridobiti zase ljudi po svetu. Ker se mu že ni mogel izogniti, bi mu bil rad dal vsaj tak dan, da bi satan čim manj dosegel na svetu. Nazadnje je sklenil, da bo dal vragu nedeljo, ki je itak Gospodov dan. Ta dan ljudje počivajo, ne delajo, molijo, hodijo v cerkev in kaj dobrega berejo. Zato bo satan v nedeljo najmanj opravil in ne bo dosegel zaželenega uspeha. Urednik je bil trdno prepričan, da v nedeljo ljudje služijo Bogu. Bil je vesel svoje izbire; satan pa je bil s svojim dnem tudi zadovoljen in je šel na delo. —

Satana dolgo časa ni bilo nazaj. Nazadnje pa je le prišel. Obiskal je urednika, se mu globoko priklonil in se mu zahvalil za nedeljo, za dan, ki mu je bil določil. Ko je satan videl, kako ga urednik začudeno gleda, je začel pripovedovati:

„Ko si mi za moje delo določil nedeljo, sem šel h kmetu in sem mu pošepetal v uho: ‚Cel teden delaš in garaš. Žuljave so tvoje roke. Posebno zdaj poleti premalo spiš. Saj ne moreš še v nedeljo vleči svojega utrujenega telesa v cerkev; odpočij si nekoliko in naspí se, nedelja je dan počitka.‘ In kmet me je poslušal in je meni služil.“

Našel sem skopuha in lakomneža in sem mu prišepnil: ‚Imel boš zgubo, če tudi danes ne boš delal. Ni mar škoda za dobiček, ki ti bo ušel? Danes lahko prav tako delaš kot druge dni v tednu.‘ In skopuh me je ubogal in je meni služil.“

Delavcem in ljudem po pisarnah sem prigovarjal: ‚Cel teden delate v prašnih, uma-

Uverjen sem, da bi demokratična Avstrija, edina še svobodna država v Podonavski kotlini, bila povsem zmožna vsemu svetu pokazati, da naša nesrečna srednja Evropa ni za večne čase obsojena na svoja stara protislovja. Velikodušna, pravična in pametna jezikovna politika — tudi v praksi — na južnem Koroškem bi bila pomemben prispevek k nujnemu zblizanju dveh narodov, ki tisoč let živita drug poleg drugega.

Za konec samo še pripomba: zapostavljanje Slovencev v Italiji in Avstriji poživlja notranjo protizapadno propagando komunističnega režima v Jugoslaviji. Modra narodnostna politika je torej v skupni prid svobodnega sveta v njegovi obrambi proti komunističnemu razširjanju.

Južna Tirolska in južna Koroška — dva vidika neresenega, ampak gotovo ne neresljivega vprašanja ...

zanih tovarnah ali sedite v zatohlih uradih za pustimi papirji. Nič nimate od življenja. Vsaj v nedeljo si privoščite svežega zraka.‘ In tako se je zgodilo. Niso šli k maši, temveč na sprehode in izlete. Zgodaj v nedeljo zjutraj, nekateri celo že v soboto zvečer. Iz mest so romale cele procesije na deželo, na gore, na planine, da tam „počaste“ Boga. Vsi so šli in se peljali mimo cerkve. Tako so mi služili.

Posebno uspešno je bilo moje delo med mladino. Opozoril sem jo na njeno neveselo življenje in na težko delo med tednom. Šepetal sem mladim ljudem, da jim je cerkev nevoščljiva in zato ne dovoli, da bi si kaj privoščili. ‚A vi ste mladina, ustvarjeni ste za veselje, samo enkrat ste mladi!‘ Spomnil sem jo vsakega žeganja, pa seveda samo zaradi veselice, ki je vedno bolj privlačna kot služba božja. Preskrbel sem jim vstopnice za kino. V procesijah so hoteli v moja zabavišča. Nekateri so dopoldne sicer še služili Bogu, popoldne in zvečer pa so služili meni. Navdušil sem jih za šport, za kopaljšča in jih prepričal, da so dolžni skrbeti za svoje telesno zdravje. Zvesto so me ubogali in mi služili. In vsak dan več jih je, ki mi služijo.“

Porogljivo in škodoželjno se je satan začel uredniku, ker je bil nad vse zadovoljen s svojim uspehom. Še enkrat se je zahvalil uredniku za nedeljo.

Urednik je zardel, postalo ga je sram za vse kristjane, ki skrunijo nedeljo. Namočil je pero v rdečo tinto in je zapisal v pratiko z rdečimi črkami „NEDELJA“ — Gospodov dan, na katerega naj bi vsakogar, ki ga skruni, rdečica zalila.

Legenda pravi, da od tedaj naprej tiskajo nedelje in praznike v pratikah in koledarjih z rdečimi črkami.

(Po koledarju Ave Maria)

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

I.

KOROŠKA V STAREM VEKU

(1. nadaljevanje)

Ozemlje med št. Vidom in Osojskim jezerom je tvorilo sploh enega glavnih slovenskih naselitvenih predelov. Zanimivo je pa, da je med koroške Slovence, najbrž v VII. stol., po bogve kakšnem naključju zašel tudi nek močan hrvatski rod in se naselil v prostoru med Trgom in št. Vidom, tako da so tisti okoliš še več stoletij pozneje imenovali „hrvatski okraj“, še dandanes se pa nazivlje tam neko selišče „Krobathen“ in neki vrh „Krobater Berg“. Manjši hrvatski drobci so bili pa raztreseni še tudi drugod po Koroškem.

Kakor smo dejali, je bilo poglavito jedro starih Slovencev že takoj od početka na Gosposvetskem polju, od koder so prodirali potem po dolinah rek in po starih rimskih cestah v skoro vse ostale predele današnje Koroške. Iz Virunuma je vodila tedaj rimska cesta tudi v dolino gornje Mure. Po njej so prodirali Slovenci in ustanovili spotoma tri večje naselbine: okoli Grobniškega polja (Krappfeld), okoli Brež (Friesach) in okoli današnjega Neumarkta na Gornjem Štajerskem, a iz vsake teh naselbin so se seveda razširjali tudi po vsem okolišu in v precejšnje gornje Krke. Jako močni slovenski naselitveni področji sta bila tudi Spodnji in Gornji Rož in enako tudi naselbini okoli Beljaka ter v spodnji Zilji, niso pa silili v hribovje med Ziljo in Dravo. Iz spodnje Zilje so prodirali potem v začetku VII. stol. še po vsej Ziljski dolini navzgor. Ta se je tedaj celo imenovala „pokrajina Slovencev“ in je imela močno naselitveno jedro n. pr. pri Kočanah (Kötschach), niso pa zasedali predelov vstran iz doline. Iz beljaške okolice so se pomaknili nekoliko pozneje (v IX.—XI. stol.) po stari rimski cesti po Kanalski

dolini tudi v dolino reke Bele v severovzhodnem kotu današnje Italije. Potomci teh so današnji beneški Slovenci (Rezijani).

Posebno važno je bilo slovensko naseljevanje gornje Dravske doline. Izhodišče za to je tvorilo izredno močno slovensko jedro na Lurnskem polju (Lurnfeld) pri današnjem Špitalu, ki je bilo jako gosto naseljeno že tudi v starem veku (mesto Teurnia). Z Lurnskega polja so prodirali potem v vse doline rek Lieser, Malta in Möll prav do podnožja Grossglocknerja, a v dolini same gornje Drave so že okoli l. 590 ustanovili močno središče okoli današnjega Lienza na vzhodnem Tirolskem. Od tod se je širil en del še nadalje po gornji Dravski dolini v Pustriško dolino in dosegel vsaj potok Kristenbach zapadno od Lienza, drugi so pa krenili iz okoliša Lienza proti severu in zasedli doline Iseltal, Defereggental, Virgental, Tauernthal in Kalsertal na vzhodnem Tirolskem. Doline rek so našim davnim dedom sploh služile za nekake kažipote. Imena za večje reke so prevzeli od prvotnega prebivalstva, ki so ga še našli tam, manjšim pritokom in seveda tudi neštetim krajem so pa dali imena šele Slovenci (današnje „nemške“ označbe teh krajev iz tistih časov so po večini slovenskega izvora).

Tako je pred dobrimi tisoč leti naša zapadna narodnostna meja potekala na vzhodnem Tirolskem od že omenjenega potoka Kristenbacha proti severu na ta način, da je zajela dolino Defereggental in Virgental ter se povzpela na mogočne tri slovenske severozapadne mejnike: Dreiherrnspitze, Grossvenediger in Grossglockner v Visokih Turah. Na slovensko posest teh predelov nas še dandanes spominjajo imena, kakor Windischscharte, ki tvori visokogorski prehod s Salzburške v dolino Mölle ali pa Windisch Matri na vzhodnem Tirolskem in še mnoga druga.

Podobno je bilo tudi s slovensko severno mejo. Ta je tekla od Grossglocknerja nekažno po grebenu Visokih Tur na Ankogel, od tod je pa zavila proti severovzhodu na

Nizke Ture (Radstädter Tauern) tako, da je ostala slovenska torej še tudi današnja južnovzhodna Salzburška. Od Radstädter Tauern se je spustila potem meja zapadno od današnjega Schladminga v dolino Anize (Enns) in se nato vnovič povzpela na Dachstein, presekala dolino gornje Traune, šla na pogorje Totes Gebirge na štajersko-gornjeavstrijski meji in tekla nato proti severu na današnji Wels in od tam na izliv Anize v Donavo. Ta je tvorila potem tudi severno mejo strnjene slovenskega ozemlja, a ponekod je segalo to še celo preko Donave. Toda posamezne manjše slovenske naselbine so bile raztresene še tudi zapadno od črte Ankogel-Donava, kakor n. pr. v prečju reke Salzach, okoli Mondsee, Mauernkirchena, Obernberga i. dr. Na robovih vse očitane meje so našli tudi staroslovenska grobišča in na slovenski značaj vsega ozemlja nas še dandanes spominjajo nešteta krajevna imena slovenskega izvora. Ob tej meji (n. pr. vzdolž Karnijskih Alp, Visokih Tur i. dr.) so potekali navadno večji ali manjši, tedaj še neobljudeni pasovi (tudi v doline in na pobočja Karavank so se naselili Slovenci šele nekoliko kasneje). Enako neobljuden je ostal navadno tudi visokogorski svet. Z ostalim slovenskim narodnim telesom so pa ostali karantanski Slovenci tesno povezani zlasti ob Dravi, Meži in Mislinji.

Iz gornjega očrta torej vidimo, da so bile pred dobrimi tisoč leti slovenske vsa današnja Koroška, vzhodna Tirolska, kos južnovzhodne Salzburške, velik del Gornje Avstrije, skoro vsa Dolnja Avstrija južno od Donave do pred vrat samega Dunaja in Dunajskega Novega mesta (Wiener Neustadt), skratka skoro vsi zapadni dve tretjini današnje Avstrije. Razlika je bila le ta, da so poselili stari Slovenci vso Koroško, vzhodno Tirolsko, kos Salzburške in Gornje Avstrije ter del severne Štajerske (dolino gornje Mure) ravno iz Koroške z glavnim izhodiščem na Gosposvetskem polju, ostale obširne današnje avstrijske pokrajine pa iz drugih smeri.

(Nadaljevanje prihodnjič)

RADIONWEISS - schönstes Weiss!

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

OBVESTILO

Pevski zbor „Rožica“ iz št. Jakoba vabi na proslavo 60-letnice svojega obstoja, ki bo v nedeljo, dne 28. avgusta ob pol 3. uri popoldne v Narodnem domu v št. JAKOBU. Sodelujejo pevski zbori iz sosednjih občin in druge pomembne osebnosti.

Vabljeni vsi od blizu in daleč!
Pripravljalni odbor.

CELOVEC

Najstarejša celovška kinodvorana Prechtl renovirana

Celovškemu občinstvu izredno priljubljeno kino Prechtl je dobil novo obleko. Prenovili so ga v vsakem pogledu. Dvorana se sveti v lepi svetlozeleni barvi, nove električne luči dajejo prostorom lepši in sodobnejši lesk. Vdelani so tudi novi aparati za zračenje, ohlajevanje, oz. kurjenje. Podjetje je nabavilo nove projekcijske aparate, da bodo obiskovalci videli jasnejše in čistejše slike na platnu.

DOBRLA VES

Pred kratkim se je zgodila pri nas na videz majhna nesreča, a bi kmalu stala življenje 7-letno Karolino Vogel. Deklica je padla na betonski stopnici pred hišo dr. Sienčnika; v rokah je držala steklenico z malinovcem, ki se je ob padcu razbila. Deklica je padla tako nesrečno na razbito steklenico, da si je prerezala žilo odvodnico na vratu. V smrtno nevarnem stanju so jo prepeljali v celovško bolnico.

KOKJE

Dne 15. avgusta dopoldne se je pri nas pripetila huda nesreča. 60-letni posestnik Franc Sušec se je peljal s svojim kolesom po zvezni cesti, zavozil preveč v stran in se prevrnil na levo. V tem trenutku se je pripeljal zastopnik Leopold Augustin iz Dobrle vesi z Jeep-avtom in je povozil na cesti ležečega Sušeca. Sušec je utrpel zelo težke poškodbe in so ga prepeljali takoj v bolnico za ponesrečence v Celovec.

SELE

V jasnem sončnem jutru so tudi letos v nedeljo 22. avgusta ljudje iz bližnje in daljne okolice v velikem številu priromali na žegnanje k cerkvi na idiličnih Sedlcih. Bila je lepa slovesnost ob sodelovanju peterih duhovnikov, godbe iz št. Vida v Podjunu, obirskih in domačih pevcev. Mogočno ljudsko petje, ubrano zvonjenje in pokaenje topičev je dalo slovesnosti še večji sijaj. Ko pa je bilo vse končano, so se nagrmadili na nebu temni oblaki in dež je namočil vse, ki niso prišli pravočasno pod streho.

Na Kobli bodo kmalu začeli z delom vodnega bazena, ki je nujno potreben za slučaj požara. Za dovoz gradbenega materiala z avtom že razširjajo dosedanje vozno pot. Vse priznanje Koblarjem in občini, da so se lotili tega potrebnega dela!

BAJTIŠE

V četrtek, 19. avgusta zjutraj, je umrl bajtiški starosta Zeno Grabner, tovarniški upokojenec v 93. letu starosti. Doživljal je v mlajših letih procvit nekdanjih bajtiških tovarn, topilnice in železarne, pozneje pa tudi njihov zastoj in konec. Kot dolgoletnega člana požarne brambge je ta polnoštevilno spremila na zadnji poti in okrajni načelnik g. Šmrekar se je poslovil ob grobu s toplimi besedami.

Najstarejši Bajtišar je zdaj mežnar Franc Primik. Marca je dopolnil 86 let, pa je kljub visoki starosti še gibčen in opravlja svojo službo; diši mu tobak in tudi kak glazek si še privošč.

POKRČE

Danes se oglasimo že s precej starimi novicami. Dne 26. aprila so nas obiskali prevzvišeni nadpastir in so vizitali šolo, pisarno, vse podružnice in farno cerkev. Poizvedeli so kakor lani v Šmihelu, letos tudi v Pokrčah ob priliki vizitacije in sv. birme o duhovnem stanju fare. Videli so, da so bili farani po vojni zelo pridni. Popravili so pod vodstvom prejšnjega dušnega pastirja tudi v naši fari v Pokrčah in v Ličji vasi cerkev znotraj in v Pokrčah so tudi oltarje prenovili. Nabavili so precej novih parametrov. Tudi župnišče je bilo sredstvom primerno prenovljeno. Pobeljena mora še biti farna cerkev na zunanji strani in predvsem je skrb prevzvišenega obnovitev duš faranov. Posebno važna je skrb za mladino in družino.

10. julija smo dobili štiri nove zvonove od tvrdke Bühl. V nedeljo, dne 11. julija, jih je blagoslovil nam že dobro znani g. prošt iz Pliberka in jih imenoval Jakoba,

Pri nas na Koroškem

Srce Jezusovo, Marijo in Ano in Janeza. Najmanjši, Janez, je bil darovan od dobrotnikov, družin Tauschitz, Kolimprat, Krevlič, Moritz in od gospa Harrich in Grünwald. Posebej Bog plačaj!

Bivši gospod župnik Franc Fertale nam je govoril lepe misli o poti k Bogu po dolgih letih trpljenja in svidenja; bil je preganjan in v Dachau-u. Zato smo ga morali in smeli povabiti, ker se je toliko trudil za pokrško farno. Prišla sta tudi gospoda iz Grabštana in Timenice. Po dežju sijalo sonce. Tako smo tudi mi občutili v srcu, ko so ob štirih popoldne zadoneli farni zvonovi. „Bog plačaj“ vsem dobrotnikom in komiteju pod vodstvom g. Petra Krassniga.

Ob zaključku poročila o blagoslovitvah in slavnostih zvonov naj bodo izrečena vsem odbornikom v šestih cerkvah in dobrotnikom (Mikula in pridnemu dolinske mu cerkvenemu ključarju Tevžju Kampf še posebno v imenu Matere božje), ki so doprinesli vsi velike žrtve in dokazali, da še živi vera in zaupanje do duhovnikov kot božjih poslancev v srcih. Zahvala vsem družicam, gospodoma mojstroma Puschnigu in Magnetu, delavcem tvrdke Pfundner, tesarju Matiju Sommerju in možem, ki so postavili nov stol za zvonove v Pokrčah, kuharicam in prodajalkam, požarni brambi pod vodstvom gg. Reichmanna in Kultererja, godbam, cerkvenikom, duhovščini, botrom, strelcem, ministrantom in vsem, ki so pripomogli, da smo toliko lepega doživeli. Naš dobri Oče je nam dal vedno lepo vreme. Pevovodjema in pevcem velja istotako najlepša zahvala.

ŠMIEHEL OB KRKI

V današnjem poročilu segamo precej da-

leč nazaj. V cvetnem tednu smo imeli po 29 letih zopet sv. misijon. Zadnji misijon je bil v tej fari leta 1925. Letos nam je pridigal preč. g. župnik Jožef Koglek iz Skocijana. Lepo je nam narisal v svojih dosledno izdelanih pridigah pot pravega kristjana.

Za veliko noč je dobila naša cerkev nov božji grob. Stari božji grob je stal pred velikim oltarjem in so ga morali vedno pri procesiji med vstajenjem odstraniti. Bil je že zelo star in brez vsake umetniške vrednosti. Novi je manjši in stoji pri stranskem oltarju. Cerkev smo popravili že lani. Tudi orgle so bile lani delno prenovljene. Dve okni za oltarjem so darovali sorodniki v

Zaradi slabega vremena je bila zadnja nedeljo tombola v Dolini preložena na prihodnjo nedeljo. Zato

spomin padlim. Sedaj pa so še tri okna potrebna prenovitve. Pri vsem tem se moramo predvsem zahvaliti farnemu odboru, ki pridno pomaga dušnemu pastirju pri raznih popravilih in pri zbiranju denarja. V tem oziru so farani vedno velikodušni in radi od svojega ne prevelikega imetja nekaj darujejo za svojo cerkev.

Sedaj pa še nekaj o zvonovih. Od 25. aprila do 11. julija smo v šmihelski in pokrški fari obesili 15 novih in dva stara zvonova v stolpe, tako da ima vsaka cerkev svoje zvonjenje.

LEČJA GORA

Prva med vsemi cerkvami je bila podružnica Šmihela, Sv. Ilj v Lečji gori. Ta vas šteje samo par hiš in zraven še vas Zbirče in kraj Blato. Z veliko radodarnostjo in po-

TEČAJ ZA VKUHAVANJE BO V ŠT. RUPERTU!

Gospodinska šola šolskih sester v „Narodni šoli“ priredi tečaj za konzerviranje sadja in zelenjave v dneh od 9. do 11. septembra 1954. V nedeljo, dne 12. septembra, pa bo skupno romanje k Mariji v Trnju v Železno Kaplo.

Oskrba v tečaju znaša dnevno 10.— šil.

Dekleta in žene, zlasti nekdanje gojenke, udeležite se tečaja! Konserviranje je velike važnosti za vsako, ki hoče biti dobra gospodinja. Pridite, da po veselem svidenju preživite v nekdanjem skupnem domu zopet nekaj lepih dni, polnih dobre volje in koristnih za um in srce.

Na romanje v Železno Kaplo ste pristrčno vabljeni vsa dekleta brez izjeme. Po lepi dopoldanski pobožnosti, med katero bomo izročile svoja srca nebeški Materi, bo ob 12. uri v farnem domu kulturna prireditev.

Na veselo svidenje!

Radišani smo romali v Podjuno

Dolgo smo si že želeli, da bi napravili skupno potovanje po naši lepi Koroški. V nedeljo, dne 8. avgusta, pa se je nas res zbralo kar 115, med temi 102 odraslih in 13 otrok. Med romarji sta bila tudi oba pevska zbora, moški kakor tudi mešani. Petje je vodil naš vrli pevovodja Šiman Wrulich, pri orglah pa se je udeleževal njegov sin Šimi. Imeli smo tri prostore in elegantne avtobuse zvezne železnice. Šoferji so nas radi ubogali in nam izpolnili vsako željo. Pevci so se porazdelili po avtobusih tako, da je bilo v vsakem avtobusu lepo petje.

V Zrelcu in Podkroosu so še spali, ko smo se mi že odpeljali od doma. Peljali smo se preko Tinj, čez novi dravski most, skozi Skocijan mimo Klopinskega jezera. Komaj smo zapustili Klopinsko jezero, smo že zagledali znameniti samostan v Dobrli vasi. V procesiji smo šli v Marijino cerkev v Dobrli vasi, kjer so nas pozdravili mil. g. kanonik in dekan Zechner. Sledila je peta sv. maša našega srebrnomašnika, med katero je prepeval naš mešani cerkveni zbor. V naglici smo si romarji ogledali še pred kratkim renovirano cerkev, katero smo zelo občudovali. Treba je bilo hiteti. Naglo so izmenjali nekateri na trgu svoje pozdrave s sorodniki in potem smo pohiteli k Mariji v Trnju v Železno Kaplo, kjer smo slišali mnogo zanimivosti.

S poldruho uro zamude smo se odpeljali naprej z namenom obiskati cerkev na hribu sv. Heme in Rozalije, odkoder je najlepši razgled po vsej Podjunu. Tu smo imeli malo smole, in sicer smo prezrli

tisto stransko pot, ki pelje od glavne ceste pod Ženekom k sv. Rozaliji. Hiteli smo v Globasnico. Tam mošnji preč. g. župnik, ki so nas vsled zamude zastoj čakali v Železni Kapli, da bi nas peljali na goro sv. Rozalije, so nam na vsak način hoteli privoščiti užitek lepega razgleda z gore, zato so nas pregovorili, da smo se peljali zopet nazaj do Ženeka. A kaj je bilo? Naši lepi avtobusi so bili preširoki, da bi nas mogli peljati po tej stranski poti skoro čisto do vrha gore sv. Rozalije. Ne da bi dosegli svoj cilj, smo se odpeljali nazaj in ustavili šele v Šmihelu. Po kratkem oddihu smo morali takoj odriniti, kajti čakali so nas že pri Božjem grobu. Na hitro smo mimogrede pozdravili tudi cerkev v Pliberku. Že od daleč smo občudovali krasno cerkev pri Božjem grobu, kako šele potem, ko smo smeli gledati njeno notranjost. Č. g. Valjavec so nas tako sprejeli. Po petih litanijah je nam gospod nadučitelj Vauti razložil zgodovino te cerkve. Leta 1914, torej tik pred prvo svetovno vojno, je bila cerkev zadnjič poslikana. Zdi se pa tako, kot bi jo slikali šele lanske leto.

Z veseljem smo sprejeli romarji vest, da bomo mimogrede obiskali tudi cerkev sv. Lucije v Dobu. Ker je bilo dopoldne ravno pranganje, je bila cerkva lepo ovenčana. Č. g. župnik so seve to takoj opazili in izrabili priliko ter poučili naša dekleta: „Glejte, vaše sovrstnice, kako so pridne in, kako izmajdljive v pletenju vencev. Storite tudi ve tako sprejeli.“

(Nadaljevanje na 5. strani)

žrtvovalnostjo so kupili tri nove zvonove. Dobavila jih je tvrdka Bühl v Häringu na Tirolskem. V prejšnjih letih so nanovo pokrili cerkev in jo prenovili. Lani so pokrili pokopališče in kupili razne potrebščine. Bilo je že žalostno, ker noben zvon ni vabil vernikov k sv. maši in noben ni oznanjal veselja in tolažil. Tem lepši pa je bil za nas dan, ko so na belo nedeljo zapeli z linovi zvonovi. Mrtva vas je naenkrat oživila. Lečja gora ni videla morda še nikdar toliko ljudi in jih morda tudi ne bo več. Zvonove so nam blagoslovili g. prošt in dekan Anton Benetek iz Tinj. Cerkveni odbor pod vodstvom g. Karla Kultererja je mnogo pripomogel k nabavitvi zvonov.

BLAGOSLOVITEV ZVONOV V ŠMIEHELU

Komaj smo se vračali od blagoslovitve zvonov v Lečji gori domov, smo že mislili na zvonove v Šmihelu. Tam je ostal edino mali zvon. Ta zvon, kakor bi si ga Marija obdržala, smo prepeljali v Dolino in ga tam na materinski dan, dne 9. maja dvignili v zasilno stavbo, ki nadomešča stolp. Darovala ga je družina Mikula, pd. Korpitsch za Dolino. Temu se je pridružil še zvon sv. Ane. Tako zvonova simbolično zastopata obe fari, Pokrče in Šmihel pri Materi božji v Dolini.

V NEDELJO, DNE 29. AVGUSTA, VSI NA VELIKO TOMBOLO V DOLINO! Pričetek ob 14. uri. Srečke lahko še dobite v prosti prodaji v Dolini.

Dne 15. majnika pa smo šli s Šmihela v Grabštajn na postajo z ovenčanimi traktorji po štiri nove zvonove, ki jih nam je poslala tvrdka Bühl. Pri prvi hiši šmihelske fare je čakala mladina, odrasli ter godba. Od farne cerkve so nas pozdravljali topiči. Ko smo postavili zvonove pred gasilski dom, jih je obstopilo 25 belo oblečenih deklet in v ospredje so prišli botri, da so se skupno slikali. Kot povsod je bilo tudi tu potrebnih zelo veliko priprav. Zvonove je blagoslovil mil. gospod prošt in dekan iz Pliberka Lenart Trabesinger. Vsem dobrotnikom iz Amerike in domovine velja najlepša zahvala. Nadalje zahvala vsem, ki so pomagali predvsem odboru pod vodstvom g. Friderika Kuratha za ves trud, ki je bil povezan z nabavo novih zvonov.

BUČINJA VAS

Spomladi smo se dolgo posvetovali in premišljevali, kako naj naredimo, do zvonov bi radi prišli. Ko se je pričela druga svetovna vojna, smo ravno blagoslovili nove zvonove, in sicer štiri, a so nam razen enega vzeli vse. Zato smo postali zdaj malo bolj previdni; nazadnje smo se ojunčili in začeli s pripravami.

Naša vas ni velika. Zbrali smo se nekega večera in smo prišli do prepričanja, da je najbolje, če vzamemo manj zvonov in boljše material. Tako se je tudi zgodilo. Ko smo se zbrali pri naši cerkvi sv. Andreja na hribu, so nam mil. g. prošt iz Pliberka krstili nova zvonova za Andreja in Jožefa. Tudi te zvonove je dobavila tvrdka Bühl. Vsem, predvsem pa odboru s posestnikom Rudolfom Frankom na čelu, najlepša zahvala in priznanje za njihovo delo.

LIČJA VAS

Da smo imeli dne 27. junija slovesnost, o tem ste že brali na kratko v „Tedniku“. Tvrdka Pfundner z Dunaja nam je dobavila dva zvonova. Večji zvon je dobil ime Martin, mali pa Štefan. Srednji zvon pa se je vrnil po vojni domov. Potemtakem ima cerkev sedaj ubrano zvonjenje treh zvonov. Lepo slovesnost smo imeli. Najprisrčnejša zahvala velja vsem, ki so kakorkoli pri tem lepem farnem prazniku sodelovali s svojim trudom.

V Ličji vasi smo letos popravili pokopališče in grobove smo lepo uredili. Tudi nov križ smo postavili na pokopališču. Ob tej priliki bodi izrečena topla zahvala cerkvenima ključarjema, g. Valentinu Pautschu in g. Ferdinandu Zippuschu in vsem dobrotnikom ter vsemu odboru, ki so pomagali pri delu in obnovi.

Mlatilnice

šivalni stroji, radio-aparati, mlinci, drobilniki, kotli, posnemalniki, posode za mleko, molarne naprave, Alfa-paralniki, Alfa separatorji in drugi kmetijski in gospodinski stroji najceneje in pod ugodnimi pogoji v zalogi strojev

Johan Lomšek
ŠT. LIP8, Post EBERNDORF

IZ ŽIVLJENJA

Pravkar smo izstopili iz vlaka in šli proti izhodu. Nosač je sopihajoč pritekel za nami: v roki je držal denarnico, ki jo je moja žena pozabila v oddelku. Ko sem mu hotel dati nagrado, se je zahvalil; pristavil pa je skromno, ko se je obrnil k ženi: „Če se Vam ne bo zdelo, da sem preveč vsiljiv, gospa, bi rad vedel, koliko denarja ste imeli v torbici?“

Žena mu je povedala vsoto. Tedaj je potegnil iz žepa beležnico in zapisal številko na konec dolge številčne vrste. Potem je dejal:

„Vodim namreč knjigovodstvo o tem, koliko me stane moja poštenost.“

Ko sem bil na obisku v svoji rojstni vasi, sem obiskal našega starega, modrega trgovca. Ko sem odhajal, sva obstala za hip na vratih. Po cesti se je pripeljalo dvojce mladih deklet na kolesih, najbrž od jezera ali iz bližnjega mesta. Nosili sta kratke hlače, ki bi ne mogle biti krajše, in ozke bluze, ki bi ne mogle biti ožje. Z nasmehom sem pripomnil:

„Poglejte, današnja dekleta se bolje razumejo na lov za moškimi kot njihove stare matere!“

Stari trgovec je dolgo gledal zamišljeno za njima in je končno dejal:

„Ne vem prav, če drži. Vendar moram reči, da vsaj jaz še nisem videl uspešnega trgovca, ki bi vse svoje blago naenkrat razstavil. Moder trgovec pokaže vedno le kos za kosom... No, in tako so delale tudi njihove stare matere.“

Sončni mrk 1954

Na Dunaju, v sredo, dne 30. junija 1954, ob 13.40 uri. Na eni najbolj prometnih cest, kjer mora biti pešec, ki hoče čez cesto, prvak v teku in skokih v daljavo. Več minut čaka slepec — s črnimi očali, z belo palico v roki in z rumenim trakom s tremi črnimi pikami na rokavu — da bi ga kdo iz stotine mimoidošnih spremil čez cesto. Slepec čaka zaman.

Mlada dama napeto opazuje izložbeno okno s poletnimi bluzami; nek gospod si s svojim prijateljem ogleduje izložbo knjigarne; dva fanta kupujeta pri trgovcu z očali samo par korakov v stran očala proti soncu in jih takoj skušata natakniti — sončni mrk je namreč. Mnogi gledajo z zanimanjem v nebo. Ta in oni si drži temno steklo pred oči.

Človek pa, ki nikoli ni videl sončne luči in živi v večnem sončnem mrku, čaka. Minuto za minuto.

Izvošček, ki čaka s svojim avtom na vožnjo, opazi slepca. Dvigne se s svojega sedenja — v istem trenutku pristopita gospod in gospa, očitno dva tujca, ki bi se rada peljala na ogled mesta v njegovem avtu. Vožnja, ki se izplača, kot pravijo.

Izvošček zamrmra le kratko opravičilo in

Letno poročilo Prehrambene in kmetijske organizacije Združenih narodov

Po letnem poročilu, ki ga je objavila Prehrambena in kmetijska organizacija Združenih narodov (FAO) je v letu 1953-54 svetovni pridelek hrane bolj narasel kot pa število prebivalstva na svetu. Lani je svetovni pridelek hrane prvič po vojni napredoval v isti višini z naraščanjem svetovnega prebivalstva. Iz tega poročila je razvidno, da je svetovno kmetijstvo v zadnjih štirih letih letno pridelalo približno 3% več, medtem ko je v istem razdobju svetovno prebivalstvo naraslo za približno eno do poldrugi odstotek.

Najbolj je lani narasel kmetijski pridelek v zahodni Evropi in na bližnjem Vzhodu, slabše pa na daljnem Vzhodu in v Oceaniji. V hudi stiski je bilo kmetijstvo v vzhodni Evropi, kar je dovedlo do spremembe v kmetijski politiki na tem področju in do popuščenja kolektivizacije v kmetijstvu.

Zaradi svojih velikih pridelkov, se je morala Severna Amerika ukvarjati s problemi svojih previškov. Tudi pridelek Južne Amerike se je držal na precejšnji višini.

Ker prekaša svetovni kmetijski pridelek naraščanje prebivalstva, osredotoči sedaj Prehrambena in kmetijska organizacija (FAO) svoje delo na bolj enakomerno razdelitev hrane in pridelkov kot pa na njihovo povečanje, da s previški določenih področij odpravi pomanjkanje drugih. Tako

so glavne izvoznice pšenice kot Združene države, Kanada, Avstralija in Argentina svoje letošnje izvozne zaloge približno dva in pol krat povečale.

Letno poročilo organizacije FAO poudarja, da so kmetovalci v letu 1953-54 več kot v katerem koli prejšnjem letu v **zahodni Evropi** pridelali zaradi povoljnega vremena in tudi zaradi boljšega načina pridelovanja. Zlasti pridelek žitaric in sladkorne pese je bil izredno velik. Zaloge so krile naraščajoče povpraševanje in so skrčile uvoz iz izvenevropskih držav. FAO vidi sedaj glavno vprašanje zahodnoevropskega kmetijstva za bodoče, da pospeši potrošnjo s tem, da zmanjša stroške pridelovanja in razdeljevanja ter cene na drobno in da čim bolj upošteva želje potrošnikov.

Vzhodna Evropa. — Na tem področju sta naraščajoče povpraševanje po hrani in kmetijskih surovinah in njihovo pomanjkanje povzročila bistveno spremembo v kmetijski politiki. Začeli so oskrbovati zasebne kmetije s številnejšimi proizvodnimi sredstvi in obljublajo kmetovalcem višje cene za njihove pridelke. Poleg tega ne silijo več, da se dosežejo za vsako ceno „norme“ kolektivnih posestev. Zato bo izvoz hrane iz vzhodne Evrope v prihodnjih letih bolj omejen. Po poročilu organizacije FAO bo glavna naloga kmetijstva vzhodne Evrope, da poveča v daljšem roku svojo živinorejo.

Avstrijska ekspedicija na Himalajo leta 1954 na dunajskem velesejmu

Naloga te prve večje ekspedicije na Himalajo, katere so se udeležili sami Avstrijci, je bila znanstveno in plezalno raziskovanje gorovja okrog najvišjega vrha v skupini 7.040 m visokega Saipala, ki leži v severozahodnem Nepalju v glavni himalajski verigi. Te kraje je bil sicer že obiskal avstrijski raziskovalec dr. Tichy, natančnejše raziskovanje in poskus doseči glavni vrh pa je ostal moštvu, ki ga je odpremilo avstrijsko himalajsko društvo pod vodstvom primarija dr. Jonasa.

Zemljemeru dr. inž. Beyerju je uspelo v petih tednih, ki jih je ekspedicija prebila v glavnem taborišču, premeriti ozemlje in ustvariti s tem podlago za nov in natančen zemljevid.

gre mimo obeh tujcev, ki ga začudeno gledata, proti robu cestnega pločnika. Tam prime slepca najprej za roko in potem pod pazduho in ga pelje preko ceste dajaje znake na vse strani. Vse skupaj je trajalo komaj dve minuti. Ko se je izvošček vrnil na svoje mesto, mu je bil že tovariš prevzel vožnjo.

Sončni mrk še vedno traja. Na nebu. Nenavadno pa je: Obraz moža, ki je pravkar zamudil dober zaslužek, je jasan in svetel.

Bilo je mogoče dobiti zanimive vpogleda v ledeniške posebnosti v tem delu Himalaje. Pomlad in poletje 1954 sta prinesla slabo vreme in vremenske nesreče po celem svetu. Tudi na Himalaji je bilo vreme izredno slabo. Od številnih himalajskih ekspediciij nobena ni dosegla svojega cilja.

Izkustva avstrijske ekspedicije na Himalajo v letu 1954 bodo izkoristila bodoča znanstvena in plezalna podvzeta v to največje pogorje na svetu. Prvo poročilo o doseženih uspehih bo nudila posebna razstava na dunajskem jesenskem velesejmu pod naslovom „Avstrijska ekspedicija na Himalajo v letu 1954“. Obiskovalec velesejma bo mogel videti prve izčrpane in slikovite razlage tega ogromnega podvzetja.

Radišani smo romali v Podjuno (Nadaljevanje s 3. strani)

Nazaj grede pa je nas pogostila nam vsem dobro znana Marta v Dobu. Jest in piti smo morali. Od kod je jemala, ko nas je bilo čez 100? Nato smo si ogledali še vzorno gospodarstvo. Všeč nam je bilo najbolj, da je kmečka hiša res še kmečka in ne grad. Če bi imeli tovrstni avto, bi koj naložili tisti stroj na skednju, v katerega mašijo spredaj snope, zadaj pa že sprejemajo čisto žito v vreče. Torej, hvala le-

Cimbura sočustvuje z njo. Povožil jo je poln voz drv in rešila se je kakor po čudežu. Ko je ozdravela, ji je Bog poslal koze, pri Cimburi in Šterbovih so že jokali za njo, bila je že previdena in pripravljena na pot v večnost — pa je le ostala. Čudo prečudeno se je zgodilo, iz vsega se je izkopala. Njen mož je postal v tem času po Kopecem cerkveni pevec, voditelj romarjev, v cerkvi moli z ljudmi rožni venec in velja za pobožnega človeka in modrega gospodarja v vsej okolici.

Po trnovi in cvetoči cesti hodijo tudi pri Piskovih in Srnkovih. Jan je posebno vzljubil drevje in rastlinstvo, oskrbel si je herbarij in pozna v naravi vse kakor kakšen profesor. Ima že dva sinka in dve hčerkici, koliko pa je otrok pri Šterbovih in Srnkovih, ki kličejo Cimburo „dedek, dedek“ in stegujejo roke za njim!

Življenje teče svojo pot, ljudje mu plačujejo svoj krvni davek in prejema od njega dneve in leta življenja. Tiho, neslišno teče življenje v južnočeških vasicah in le redko zavalovi in se razlije kakor Blаницa, ko plava po njej led ali pa ob povodnji.

Putim je posebna vas. — Nekaj ima, česar mnogo mest nima. Dve železnici že tečeta tesno ob njej in spomladi leta 1884 merijo in gradijo okoli Putime že tretjo železnico — transversalko... Ražice, Putim in Protivin so skrajne točke velikega trikotnika, ki ga tvorijo trije pari železniških tirov. Ob gradnji mostu čez Blаницo je zopet gomazelo Taljanov ali „Tatarov“, kakor je ljudstvo imenovalo laške delavce, s katerimi so se le s težavo sporazumeli; spet so prišli „capini“, ki so se med seboj klicali za „bratrance“, spet so živahno vozili kamen

Mašniški jubilej v Bistrici na Zilji

V začetku meseca julija so naš blagi, nad vse vzorni in delavni preč. g. župnik Anton Kuchling obhajali 25-letnico mašniškega jubileja.

Da se nismo že davno oddolžili bližnji in širši javnosti o tem tako pomembnem, predvsem v luči vere gledano — tako svečanem in svetem dnevu, je pač vzrok naše poletno delo. Kljub zakasnitvi hočemo povedati danes nekaj o tem pomembnem dnevu za našo faro.

Zvesti smo Ziljani kot naše lepe gore, naš starosta Dobrač, naše zelene planine, naše zlate ženice in prijazne deklice. Za ljubezen in lepoto je vedno še prostora v naših ziljskih slovenskih srcih. V zadnjem času pa je zajel val mrzlega in brezdušnega materializma tudi našo lepo Ziljo ter naše nekdanje tako blage duše. V tem hudem času pa so nam naši dobri duhovniki v veliko tolažbo. To občutimo predvsem pri našem gospodu župniku. Mislim, da nam ne bodo zamerili, če se ob tej priliki oddolžimo naši veliki dolžnosti in se jim najpriskrneje zahvalimo za ves njihov trud in vse žrtve, ki so jih imeli skozi dolgo vrsto let dušnopastirskega dela med nami.

Naj Vas, preč. g. župnik, Vsemogočni in njegova Mati varujeta in ohranita mnogo let srečnega in zdravega med nami, polne božjega blagoslova, božje luči in bogatih uspehov zlatega klasja na njivi Vaših farnih duš. To Vam prav iskreno želimo vsi farani!

pa za gostoljubnost in pozabite, če smo bili vmes tudi nerodni.

Na sporedu smo imeli še obisk cerkvice na Novem mestu, toda ker je bilo že pozno in pot še dolga, smo morali pozdraviti Novo mesto samo mimogrede in od daleč. Peljati smo se morali v Labod, da smo tam prišli čez Dravo. V Labodu smo občudovali veliko elektrarno. Kar na dveh krajih je zajezena Drava in prisiljena gnati velike motorje, ki proizvajajo električni tok, katerega naša država prodaja v inozemstvo.

Po čisto kratkem oddihu v Labodu smo se odpeljali proti domu. Treba je bilo hiteti, kajti ob sedmih je bil napovedan naš prihod v Velikovec. Komaj smo izstopili, že so se oglasili velikovski zvonovi nam v pozdrav. Koj smo se uvrstili v procesijo ter šli v lepo razsvetljeno cerkev h kratki pobožnosti.

Prav radi bi se pogledali k našim č. sestram v št. Rupert, kjer se je naučilo že marsikatero dekle iz naše fare gospodinjstva, a ni bilo več časa. Predvsem starejši romarji so hoteli priti čimprej domov. Gotovo bi bile sestre zelo vesele našega obiska, posebno še petja in bi nam rade pokazale svoje gospodarstvo in vse drugo. Prav bi bilo, da bi videle naše matere vse to, tem lažje in raje bi poslane svoje hčerke tja. Potrebno bi bilo, da bi šlo vsako dekle skozi takšno šolo, kjer se ne izobrazuje samo um, ampak tudi srce in kjer dobi tudi duša potrebne hrane.

Romanje je za nami. A sad tega romanja se mora šele pokazati, če hočemo dati priznanje, da ni bilo to romanje za nas samo navaden izlet. Slediti mora spreobrnjenje naših src! Vodi Marija po pravi nas poti...

J. Š. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(81. nadaljevanje)

„Mamica, lase imate z moko oprasene,“ ji reče Marijana in dvigne roke k materinemu čelu.

„Sprajši jih, Marijana,“ odgovorili mati in skloni k hčerki lepo glavo.

„Oh, ljuba mamica, to ni moka, ampak sivi lasje,“ zatarna hčerka in poljublja materine lase.

„Dragi očka, kaj pa je to?“ vpraša Martin, „sedite brez vsega pa se upogibate, kakor da breme nosite na rami?“

„Nosim breme sedemdesetih let — to je vse tisto, kar me je v teh letih dobrega in zlega zadelo. To breme je tako težko, če se mu doda le mravica, da se skodelica nagne in začutim njeno težo. Telo je kakor lupina, stara se in razpada, po malem plesnim, fant moji. Ko se zjutraj pogledam v vodi in gleda iz vode vame glava starca, tedaj vidim, da so minili časi, ko sem si česal in gladil temne lase. Sivi lasje v grob drže. Kakor drevo sem. Rasel in cvetel sem, bil sem močan in plodovit, zdaj pa začenjam gniti. Zato hrepenim po tvoji pomoči, po tvojih rokah, po tvoji glavi in tvojem srcu, da bi še nekaj let mogel s tabo živeti, te v dobrem utrditi, v vsem poučiti in izpolniti, da boš delal čast mojemu imenu, kajti kot moje kosti in kri iz moje krvi si.“

Zalosten se je vrnil Martin k vojakom in je venomer mislil na očeta, očca pa nanj. Oče je bil vesel svojega sina, kajti spoznal

je, da se v vojski ni pokvaril in ni izgubil zdravja.

„Da bi bil prišel,“ je tiho tožil. In je dočkal. Zdaj je gospodaril s Martinom, ga vodil, mu svetoval, kazal in opominjal, Martin pa je kot majhen deček rad ubogal, ljubeznivo skrbel za očeta in čuval nad njim in je sam, če je bilo treba, delal za dva. Marijana pa je skrbela za mater, sukala se okoli nje in zvede za neba bi ji prišla, ako bi bilo mogoče, v ogenj bi zanj skočila. Življenje jim je teklo tako prijetno in srečno, da je Cimbura pozabil na svojo priljubljeno misel: „Kakor hitro se mi bo fant vrnil z vojske, se mora oženiti, sam bom pa šel na preužitke.“

„Saj sva že kakor preužitkarja,“ se je smehljala Cimbura, „gospodarstvo vodita naša mlada.“

„Bodite veseli,“ so jim ljudje zavidali, „dokler tako gre. Ko se bo Martin oženil, vam bo tujo kri pripeljal v hišo in kdo ve, če se bo razumela z vašo.“

In tako leta teko... Dobro in zlo prinašajo v svojem naročju in sipljejo ljudem na pot zdaj rože zdaj trnje. Lice ljube putimske vasi se menja. Kakor zrele hruške padajo z drevesa življenja sosedje drug za drugim v grob. Umrl je veliki Černoch, slaven po boju z medvedom, star skoraj sto let. Na pokopališču se je preselil mali Žezulka, ta, ki je nesel mlinski kamen na vratu, k svetemu Lovrencu so odnesli tudi Kedlika in nov rod nenadoma in neopazno prevzema vodstvo. Toži se Cimbura po starih, za mlade se njegovo srce ne more več ogreti, ne razume jih in oni ne razumejo njega.

V družinskem življenju se vrsti sreča z nesrečo. Verunko najbolj preganja nesreča.

in stavbene potreščine. Toda pred vsemi se je priklatil v Putim — Salomon Steiner. — V tej dobi pri nas nezaslišana novost: žid na vasi!

Ob mostu nasproti Roučkovemu mlinu si je vzel v najem hišo. Iz enega okna je dal izsekati vrata, iz velike sobe pa je nastala z blagom nabita trgovina. In čudno, noben palir pri gradnji železnice ni postavil in odprl točilnice, kakor je to bilo nekoč. Še preden so „bratrance“ zasadili prvo lopato v zemljo, je že vsem, ki so prihajali po cesti, bila v oči velika deska, ki je z rdečimi črkami na beli podlagi naznanjala, da „Salomon Steiner prodaja kolonialno, krojno in galanterijsko blago“. Podrobnejši napis pa so oznanjali, da je tu tudi c. k. prodaja tobaka, prodaja šolskih knjig, točilnica žganja in prodaja igralnih kart.

Navzven se odpirajoča, dvokrila, s pločevino obita vrata so kakor z razprostrtimi rokami vabila mimoidoče, vabilo pa jih je tudi okno z dvodelnimi odprtimi polknica-mi. Na eni polknici se je smejala brhka vojaška branjevka, v kratkih krilih in s kozarcem rdečega ruma v rokah, čez napeto izbočene prsi pa ji je na modrem traku visel sodček z napisom „Likerji“. Na drugi polknici je sedel s podvitimi nogami brkat Turak v turbanu in zaviti opankami in kadil iz ogromnega čibuka. Za steklom je bilo okno predeljeno s tremi policami. Na vrhnji polici je bila vrsta okrašenih in s pisanimi podobami oblepljenih steklenic, v katerih so na do sedaj še medtem pomladanskem soncu kakor živ ogenj žarela raznobarna, sladka žganja, slatine in želodčne kapljice.

(Dalje prihodnjič)

SMEJ SE!

Mali nasmeh na tvojih ustnicah razveseli tvoje srce, te obdrži v dobrem razpoloženju, ohrani mir v tvoji duši, pospešuje tvoje zdravje, olepša tvoj obraz, vzbuja izvršene misli in navdihuje plemenita dela.

Smej se sam sebi tako dolgo, da izgine tvoja stalna resnoba in strogost z obraza.

Smej se sam sebi, dokler svojega srca ne vnemeš s toplim sončnim žarkom svojega obraza. Potem pojdi in svoj smeh izžarevaj!

Tak smeh, ki izvira iz tvoje notranje urejenosti, bo storil veliko, vzbudil bo dobro voljo drugim — smeh na obrazih soljudi:

smeh na zapuščenem obrazu,

smeh na boječem obrazu,

smeh na potrtem obrazu,

smeh na boleznem obrazu,

smeh na svežem, mladem obrazu,

smeh na zgubanem, starem obrazu,

smeh na znanih obrazih tvoje družine in tvojih prijateljev...

Vsak naj se veseli lepote in dobrote svojega nasmejanega obličja!

Stej, če hočeš in moreš, koliko smehljajev je privabil tvoj nasmeh samo v enem dnevu. To število ti bo povedalo, koliko zadovoljnosti, veselja in zaupanja si pripravil v srcu svojega brata ali svoje sestre. Tako dobro razpoloženje rodi vedno nesebična dejanja. Vpliv tvojega smeja je vedno čudovit, četudi učinka takoj ne zapaziš.

Tvoj smehljaj lahko prinese novo življenje, novo upanje, nov pogum v zaskrbljena srca in v preobložene, strahu polne, izkušane in obupane duše.

Zakaj naj ljubimo Koroško?

Kmet ljubi svojo zemljo. Skrbno jo goji in obdeluje, s svojim znojem jo zaliva. Tudi vsak narod ljubi svojo zemljo. Tudi mi ljubimo našo slovensko zemljo. Na tej zemlji živi naš narod že nad tisoč tri sto let. Mnogo več je bilo nekdaj naše zemlje, a kar je je še slovenske, te si ne pustimo vzeti. Naša je, draga nam je, ljubimo jo z vsem srcem, ohraniti jo hočemo in če treba, jo hočemo tudi braniti! Nemec pravi: Kdor svoje domovine ne časti in ne brani, svoje domovine ni vreden!

Mi pa hočemo ljubiti vso našo zemljo. Slovenska zemlja pa se ne neha vrhu Karavank, marveč sega do vrh Dobrača, do vrh Magdalske gore in do vrh Svinje planine. In to našo zemljo severno od Karavank ljubimo z istim ognjem kakor ono južno od Karavank. Naravno, saj ni vzroka, da bi delali razliko, ker je to tudi naša zemlja!

Svet in drag nam je vsak košček slovenske zemlje. Pred plebiscitom 10. oktobra 1920 je službovala eno leto v Slovenskem Korotanu mlada učiteljica, doma z Goriškega. — Ah, kako je bilo tedaj prijetno na Koroškem, tisto leto pred plebiscitom! Šola na Koroškem je bila tedaj res prava narodna šola! V koroški šoli, v kateri sedaj učitelj že z sedemletnimi otroci ne govori več slovensko, je bilo tedaj vse slovensko! Kaj to pomeni, razume le oni, ki ve, da je v koroški šoli slovenski jezik preziran in da je našim otrokom celo v odmorih pod kaznijo prepovedano slovensko govoriti! Tedaj je veljalo res za slovenski jezik na Koroškem: „Na svoji zemlji svoj gospodar!“ A kako hitro je minulo! Minulo je kakor lepe, prijetne sanje.

Po 10. oktobru 1920 je tudi ona učiteljica z Goriškega morala zapustiti Koroško, a lepe slovenske koroške zemlje ni mogla pozabiti. In pisala je svojim znanec na Koroško: „Ne morete si misliti, da je mogoče tako ljubiti, skoraj oboževati kakšen kraj in ljudi, kakor ljubim jaz Koroško in ljudi, v katerih sredi sem se počutila kakor doma. Tako rada sem jih imela in ne morem jih pozabiti. — Spominjam se na one dni z nekako pobožnostjo. Vsaka stezica, vsak gozdiček, vse one krasne jutranje in večerne zarje se mi zde kot lepe sanje, ki jih človek, žal, ne more več pričarati. Mogoče si mislite, da so to le besede, a ni tako. Kar naenkrat se včasih spomnim na ono kratko pot čez grič v S. Prav z vsem srcem si zaželim, da bi zopet poklical brodника, da bi me prepeljal čez hitre dravske valove. Večkrat si mislim, kako rada bi poletela na Koroško in kogar znanih bi prvega srečala, bi mu padla okoli vratu in si mu razjokala na prsih in sama bi ne vedela, ali bi bile to solze žalosti ali veselja.“

Nemci smatrajo danes Koroško, celo Koroško za „nemško zemljo“, imenujejo jo „nemško obmejno deželo“, „predstražo nemškega naroda“. Toda, mladina naša, pomni, da je slovenska Koroška naša, slovenska zemlja, ne pa nemška. Saj je bila nekoč cela Koroška slovenska.

(Dalje prihodnjič)

Kulturno življenje v Globasnici

Kakor ste že svojčas brali v „Našem tedniku“, smo imeli v Globasnici preteklo zimo veliko število dobro uspešnih kulturnih prireditev. Spomladi in poleti se je moralo kakor povsod na deželi tudi pri nas prosvetno delo umakniti delu na polju, toda ne povsem, zakaj tudi v tem času so bili naši prosvetaši razmeroma zelo živahni.

Najprej je nastopil naš naraščaj in priredil sredi majnika lepo proslavo materinskega dneva. Naši otroci so z raznimi nastopi: z deklamacijami, s pesmijo, simboličnimi plesi in dramatskimi prizori počastili na dostojen način svoje mamice. Cel popoldan smo gledali, poslušali in občudovali naše najmlajše umetnike na odru ter si samo želeli, da bi nam tudi v vsakdanjem življenju tako ugajali kakor pri igri. Če smo med njimi odkrili nekaj novih talentov, si lahko mislimo, koliko truda so imeli č. g. župnik Posch s svojim drobižem, preden so ga izurili za javno prireditev s tako pestrim sporedom. Julija meseca, torej v času najhujše vročine in zaposlitve, pa so nastopili člani našega katoliškega prosvetnega društva in nas prijetno iznenadili z igro „Stari Ilija“.

Ta igra še nikjer ni bila igrana, kolikor nam je znano, in je torej nova, dasi je stara že dobrih sto let. Bogoslovec France Božič jo je iztaknil na Krki in jo priredil za domači oder.

Igra „Stari Ilija“ podaja življenje na kmetih, vaške značaje in tipe kot so živeli v starih časih in kot jih podobne srečamo med nami še danes; zato jo lahko štejem med prave ljudske igre. Brez pretiravanja lahko trdimo, da so Globašani sicer težko igro pod režijo domačega g. župnika prav dobro igrali. Še posebno veseli smo bili tokrat nastopa pomlajenega mešanega pevskega zbora, ki je med odmori ubrano zapel več pesmi, med drugimi skladbe svojega nadebudnega pevovodja Hanzeja Petjaka na besedilo pesnice Milke Hartmanove.

V začetku avgusta so se namenili globaški igralci in pevci v Šmarjeto v Rožo, a jim je nenadoma zbolel na vnetju slepiča društveni tajnik in igralec Lojze Gregorič. Sedaj je že zopet na nogah in zdrav in je šel v nedeljo, dne 22. avgusta z ostalimi Globašani v Šmarjeto na obisk. O gostovanju v Šmarjeti bomo poročali drugič.

Preljubo veselje, aj kje si doma...?

... Nazadnje veselje šele zasledim, na vaško ledin'co pridirjam za njim...

Na vaški ledinci so se zbrali ti-le štirje „paglavčki“. Radostni obrazi nam razodevajo, da sta res pri njih doma veselje in zadovoljstvo.

Najstarejša izmed njih — Mojci, je dobila za god knjižo, polno poučnih pravljic z lepimi slikami. Vsa vesela in navdušena zanje, jih na glas prebira. Prav počasi bere, da more slediti z mislimi tudi njena najmlajša sestra, ki še ne hodi v šolo.

Sredi cvetoče vaške ledinice, ob soncu in svežem zraku, na mehki travici romajo v duhu tri sestre in bratec po pravljicni deželi. Ravno kar je Mojci prebrala pravljico, ki pripoveduje o hudobni in pridni deklici. Zalki je bila sicer pravljica všeč, vendar se oglasi:

„Mojci, to pa ni prav, da vila Vislava ni hotela nuditi pomoči hudobni deklici, pridni pa je pokazala pot do doma, ko se je v gozdu izgubila. Mamica pa nas uči, damoramo vse ljubiti, dobre in hudobne otroke.“

Mojci je malo pomislila, saj je bilo to težko vprašanje zanjo.

„Veste, vile so pravične žene in pomagajo samo dobrim otrokom, kakor bo nas vse Bog nekoč po pravici sodil in samo dobre sprejel v nebesa, čeprav zdaj na zemlji pošilja dobrote slabim in dobrim ljudem.“

Mlajši so najstarejšo sestro pazljivo poslušali. Po kratkem molku se oglasi Hanzej: „Odslej pa hočem biti bolj pridni. Na prvo besedo bom mamico ubogal, posebno kadar mi bo rekla, naj grem po drva, ker to najbolj nerad naredim.“

„Joj, jaz se tudi bojim, če bi kdaj v gozdu zašla in bi mi vila ne hotela pokazati poti domov“, se oglasi najmlajša. „Bolj pridna moram biti, da ne bo mamica nikoli zaradi mene žalostna.“

„Kaj pa ti Zalka...?“

Tak je bil „modri“ otroški razgovor, po prebrani pravljici pod vodstvom najstarejše sestre. Mati pa je doma v miru in brez skrbi za otroke delala. Vsak čas jih je mogla videti skozi okno, kako sredi božje narave uživajo dvojno zdravje: sonce, zrak in dobro voljo z vzgojnim poukom.

Je roža cvetela...

Je roža cvetela,
v pomladi lepo,
bo prišla spet slanica,
umorila jo bo.

Si ptičica poješ,
veselo živiš,
si kratek čas delaš,
in nam žrvoliš.

Po vejah se ziblješ,
v veselju živiš,
med vejce se skriješ,
in sladko zaspiš.

So lastovke prišle,
veselo je to,
bo prišla spet zima,
za nje pa slovo.

Štefan Smrečnik

Angleški zunanji minister Eden, ki je svoje letošnje počitnice prebil na Koroškem, je preteklo dni obiskal v Celovškem domu umetnosti razstavo slikarskih del slovitiga holandskega umetnika Rembrandta, enega največjih slikarskih umetnikov v zgodovini.

MLADINA PIŠE:

Greš tudi ti na romanje, draga sošolka?

Gotovo si tudi ti že dobila povabilo, ki ga nam je poslala Zveza gojenk gospodinj-skih šol. Zelo sem ga bila vesela, saj me vsako tako pismo duhovno poživijo, da mi novih misli in utrdi v dobrem, da lažje vztrajam na poti skozi življenje. Ker smo osamljene, razkropljene po vaseh, nas edino pisma družijo in poživljajo vez, ki še vedno veže naša srca.

Veselim se napovedanega romanja. Po romale bomo k Mariji, ki nas gotovo težko pričakuje. Skupno bomo prepevale. Zatorej pridi tudi ti gotovo. Saj ne moremo pogrešati tvojega alta, Mili, in ne tvojega soprana, Erna, in sploh nobenega glasu. Kakor bi bile nalašč ustvarjene za skupen zborček. Seveda bomo tudi molile. Saj bo gotovo prinesla vsaka poln koš prošenj k Mariji. Skupna molitev bo ganila srce naše dobre Matere. Ona ima največ razumevanja za nas, vidi nam v srce, čuti z nami in nas materinsko ljubi.

Romanja pa se veselim tudi zato, ker se bomo zopet videle, da bomo spet lahko pokramljale in si zaupale naše majhne in velike križe, katerih je vsakdanje življenje polno.

Pa še kulturi in prosveti bomo posvetile nekaj časa, česar se posebno veselim. V poletnem času redko najdemo čas in priliko za nastope. Razvedrila in poštene dekliške zabave tudi pogrešamo. Sicer nas nedeljo za nedeljo vabijo kričeči lepaki na razne plesne in veselice, a pristnega veselja nam ne more nuditi taka zabava; za trenutno opojnostjo pridejo slabe posledice. Kako mora tako početje deklet boleti srce naše dobre Matere.

Komaj že čakam, da pride zaželeni dan romanja. Odkrito moram priznati, da mi včasih skoraj upade pogum za prenašanje vsakdanjih žrtev. Na našem romanju si bomo spet nabrale novih moči in z blagoslovom Marije v Trnju bomo spet krepko usmerile korak na življenjski poti.

Torej, drage sošolke, prepričana sem, da se bomo videle pri Mariji v Trnju! S seboj pripeljite tudi tiste, ki še niso v Zvezi, da se nas bo čim več zbralo pod Marijino zastavo.

Prisrčno te pozdravlja tvoja sošolka iz št. Ruperta.

Na veselo svidenje!

KULTURNI RAZGLED PO SVETU

Snemali bodo nov film o Hitlerju

Dosedanji filmi o koncu „Führerja tretjega rajha“ niso posebno uspeli. Tokrat bo filmsko podjetje Cosmopol poskusilo napraviti film, ki naj bi imel tudi literarno vrednost. Film bo režiral avstrijski režiser Pabst, Hitlerja bo igral ameriški igralec Luther Adler; filmski tekst pa bo napisal sloviti evropski pisatelj Erich Remarque, avtor sloviti romanov „Na zapadu nič novega“ (zanj je dobil Nobelovo nagrado) in „Trije prijatelji“.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

v Buenos Airesu je izdala prvo dvojno številko revije „Meddobja“ na 80 straneh + VIII umetniških prilog + trobarven lesorez Bare Remec. Cena izvodu 1 dolar. Nadaljni dve številki tega letnika (po 64 str. + VI) bosta po 0.70 \$ V tem poslovnem letu izidejo še tri knjige: knjiga razprav „Vrednote“ na 160 straneh za 2 \$, zbirka novel Stanka Kocipra „Mertik“ na ca 200 straneh za 1.60 \$, v platno vez. 2 \$, v usnje 2.50 \$ in 11. zvezek Pregljevih izbranih spisov pod naslovom „Moj svet in moj čas“ na ca 350 straneh za 3 \$, v platno 3.50 \$ v usnje 4 \$.

Kdor naroči vse publikacije in jih plača do konca 1. 1954, plača skupno samo 8 \$, za v platno vezane 9 \$, v usnje 10 \$.

Naročila sprejema Slovenska kulturna akcija Granaderos 61. Buenos Aires. Denarna nakazila na ime: Ladislav Lenček C. M. Cochabamba 1467. Buenos Aires. Zahtevajte prospekte s podrobnjšimi navedbami! Izpolnite svojo slovensko knjižnico z najlepšim in najboljšim slovenskim berilom.

ODKRITJE POZABLJENE SLIKE LEONARDA DA VINCIJA

Iz Chicaga poročajo, da je neki tamkajšnji zbiratelj umetnin, dr. Hans R. Teichert, odkril eno pozabljenih podob Leonarda da Vincija. Gre za oljnat podobno na lesu „Madonna z Otrokom“ v približni velikosti 50 x 62 cm. Podoba je bila izobešena v neki newyorški starinarnici in njen lastnik ni vedel za njeno dragocenost, ker je bila pred nekaj leti amatersko retuširana.

Ogled gospodarskih obratov

Klub koroških agrarnih časnika je na pobudo in vabilo poslevočnega predsednika, referenta Deželne kmet. zbornice g. Haralterja zbral na poučni izlet zastopnike časopisja in radia. Ogled je veljal kmetijsko-gospodarskim vzornim podjetjem v šentviškem okraju. Klub koroških agrarnih časnika si je nadel nalogo vzpostaviti čim tesnejše stike med kmetom — agrarnim producentom — in njegovim odjemalcem — konsumentom — v mestu ali trgu. Nedvomno sta časopisje in radio pri tem najboljše posredovalca. — Tudi naše poljedelce bo zanimalo gospodarstvo v šentviškem okraju koroške dežele.

Stroj, ki žanje in mlati obenem

Videli smo ga na polju pri „delu“. Žel je na njivi, kjer je bilo žito precej zaraslo s travo. Stroj je vlekel traktor. Rezila so strigla poljano in vrh velikana-robotarja se je vsipalo žitno zrno v že pripravljene vreče. Tak je prvi vtis. Nekaj tehničnih podatkov o tem stroju:

Vse delo na stroju opravljajo 2–3 strokovno izobražene moči. Stroj sam nadome-

vremenu ventilator ne more služiti svoje- mu namenu. — Mimogrede omenjeno: Posesnik Kulterer ima tudi ogromno kokošjo farmo — 400–800 kokoši. — Zanimivo je tudi sledeče: njegov oče je gojil tako zvanostno svetlo (Blondviah) živino. On pa je preseljal na lisasto (Fleckviah). Pravi, da je plemensko močnejša in je s svojo odločitvijo prav zadovoljen.

Električna molžnja krav

Za to novost smo še do nedavnega vedeli samo iz časopisnih poročil. Predvsem na ameriških farmah je ta sodobni način molže že dolgo v rabi. Nedvomno si je bil človeški um moral pomagati iz zagate: živine je bilo preveč, rok premalo in prepočasne so bile.

Na posestvu, katerega lastnik je dipl. inž. Otto Aichbichler, smo videli, kako gre ta stvar od rok. Nejevernim Tomažem moramo kar takoj povedati, da smo prepričani, da je taka molžnja hitrejša, za živino najmanj tako prenosljiva kot ročna in daje higijensko čisto mleko. Električni sesalni aparat deluje celo z večjo obzirnostjo in točnostjo kot roke. Seski reagirajo avtomatično in z veseljem. Najboljši dokaz temu je očitno zadovoljstvo krave ob taki molži. Kot na klic pride in se postavi v ograjeni prostor na svoje mesto in se po končani molži prav tako vrne v svojo stajo. Seveda poteka vsa reč pod nadzorstvom izvežbanega strokovnjaka, ki pozna vsako žival, koliko mleka daje. Naprave za avtomatično molžnjo dobavlja podjetje ALFA. Seveda je taka naprava rentabilna samo za velike kmetije, kjer je več deset glav molzne živine. G. Aichbichler ima okrog 30 glav molzne živine, pašnikov pa ima toliko, da bi mogel rediti tudi 50 glav. Zato si je nabavil ALFA avtomatično molžno napravo, ker mu manjkajo kmečki delavci, živina pa ne more čakati... Gostoljubni in prijazni posestnik nam je o tem v zanimivem pogovoru pripovedoval, kako je s sinovo pomočjo moral več dni krave molziti, ker ni mogel dobiti služinčadi, kako je cele noči betoniral itd. Kljub temu, da je bogat posestnik, prime vedno za vsako delo. Malokdo naših čitateljev pa bo vedel, da je družina Aichbichler prava umetniška družina. Gospa soproga je pisateljica z imenom Dolores Viesér: med njena dela štejemo tudi zgodovinska romana „Celjski grofje“ in „Podkroški gospod“. V zadnjem posega tudi v zgodovino, ko so slovenski kmetje še tlačanili grofovski gospodi.

To je bila opomba ob robu.

Klub koroških agrarnih časnika je dosegel s tem prvim izletom zanimiv in posrečen cilj. Posredovanje vtisov tega izleta bo tudi našim kmečkim gospodarjem koristilo. Upamo pa, da bo Klub koroških agrarnih časnika priredil izlet tudi v naše kraje, sicer ne na ogled čudežnih mlatic in žetvenih strojev ter avtomatičnih molznih naprav ali ventilatorskih sušilnic sena, pač pa, da se bo na lastne oči prepričal, kako nujna in potrebna je tudi pri nas gospodarska pomoč. Medtem ko tam delajo najmodernejši nemški in ameriški poljedelski stroji, pri nas ponekod niti električnega toka nimamo.

kov iz 24 držav, ki so kongresu predložili 111 znanstvenih razprav.

Razprave so iz naslednjih področij: dedovanje in valjenje jajc, naravoslovje in prehrana, boleznin in njihovo zdravljenje, gospodarstvo in tržišča ter reja kokoši in razne druge stvari.

Tako bosta na primer dva Nemca, ki sta skušala izboljšati kakovost jajc, poročala o svojih ugotovitvah, kako vkrakajo ultravioletni žarki protein v svežih in vskladiščenih kokšjih jajcih; francoski zastopnik bo govoril o vitaminih, ker je mnenja, da kokoš lahko sama izbere vitamin, ki naj pride v jajce; nek škot bo objavil svoje ugotovitve o navadah gnezdenja rjave leghornske pasme kokoši; nizozemski zastopnik bo razpravljaval o važnosti raziskav perutninske pasme; nek Američan bo razlagal o tem, zakaj imajo purani, race in gosi šibke noge; nek Nemec bo opisal svoje poskuse, pri katerih je skušal ugotoviti, zakaj si perutnina sama puli perje; nek Američan pa bo zagovarjal večjo uporabo prevoza dan starih piščet z letali na velike razdalje. Razvoj perutninarstva v deželah, kjer je še slabo razvit, bi lahko zelo pripomogel k izboljšanju narodnega gospodarstva. V Združenih državah potroši vsak prebivalec letno povprečno 400 jajc, v mnogih državah pa ne znaša letna potrošnja niti deset jajc na osebo.

Našim gospodinjam

Starši, nadzorujte svoje otroke!

Upam, da ni med vami matere — vzgojiteljice, ki ni prebrala v zadnji številki „Našega tednika—Kronike“ zelo pomemben uvodnik z naslovom „Kdo je kriv“. Če katera morda tega ni storila, jo opozarjamo danes, naj ga gotovo prebere. V zvezi z omenjenim uvodnikom skrbno preberite tudi današnji članek. Razmislite, drage matere, kako ve nadzorujete svoje otroke. Če ste s svojo brezbriznostjo kaj zamudile, popravite, kar se popraviti še da. Skrbno se zavedajte svojih dolžnosti do otrok! Mar ne želite sreče sebi in svojim otrokom?

Sveti Hieronim je svetoval neki materi: „Tudi h grobovom mučencev ne pusti svoje hčere same.“ Škof Slomšek pa svetuje, da naj ima mati toliko oči, kolikor otrok!

Važen vzgojni pripomoček je torej modro nadzorovanje! Otrok je neizkušen. Že njegovo telo potrebuje varstva. Na tisoče otrok bi prežgodaj končalo, ko bi jih ne reševalo nadzorstvo staršev. Koliko več bi jih šele dušno propadlo, ki bi bili sami sebi prepuščeni. Ob ovetju ne opazijo trnja; ob dobroti in sladkosti ne slutijo strupa in tudi ne vidijo ob sončni poti zanj in prepav. Vzgojiteljeva naloga je torej, da odstrani od mladine vse, kar ovira na njej vzgojno delo, in jo opozori na nevarnosti. Za vse to je nujno potrebno nadzorovanje in opazovanje.

Že majhnega otroka naj starši nadzorujejo, ker se tako hitro in neopaženo navzame raznih razvad. Tudi tukaj velja, da plevel raste, ne da mu strežemo. Koliko truda in jeze v poznejših letih bi si prihranili mnogi starši, ko bi gledali v dojenčku manj angelčka. — Strogo nadzorovanje malih je tudi zato potrebno, da starši vedo, če vzgojno delo na otroku napreduje.

Kuhinja

O RUMENEM KORENJU

Korenje je eno izmed redilnih, obenem pa lahko prebavljivih cenjenih jedil. Poleg tega pa je korenje tudi zdravilno sredstvo.

Če ima otrok gliste, nastrgaj nekaj korenov na strgalniku, zavij v staro, čisto platneno krpo in ožmi v skodelico. Korenovemu soku prideni še nekoliko limonovega soka in daj piti otroku. Tudi za sladkorno bolne je priporočljiv korenov sok.

Korenje daje pa tudi različnim jedilom (juham, prikuham, itd.) izvrsten okus.

Z ozirom na vse te prednosti korenja, prinašamo nekaj receptov.

Surovo korenje. Operi, ostrgaj in nastrgaj na krušnem strgalniku srednje debele korene, prav tako eno črno redkev, eno čebulo, prideni nekoliko soli, olja in limonovega soka po okusu ter vse prav dobro zmešaj.

Ali pa: Skuhaj na pol 2–3 debele korene, nato odcedi, ostrgaj in nastrgaj na krušnem strgalniku. Prav tako nastrgaj eno čebulo in drobno črno redkev, prideni soli, olja in limonov sok. Ko si vse premešala, postavi s fižolom, kruhom ali krompirjem na mizo.

Surovo korenje z jabolki. Ostrgaj in nastrgaj dva rumena korena, prav tako eno jabolko in drobno čebulo, prideni sol in limonov sok.

Riž s korenjem. Skuhaj dva korena, ju ostrgaj in zreži na rezance. Deni v kozo dve žlici olja in zrezana korena, pokrij in duši nekaj časa, prideni drobno zrezano čebulo, osoli in pokrito duši do mehkega. Nato prideni četrt litra na posvečne koščke zrezanega in na pol kuhanega stročjega fižola, četrt litra na pol kuhanega riža, žlico drobno zrezanega zelenega peteršilja; vse premešaj in duši še 10 min. Nato prideni še za pol jajca surovega masla in postavi kot samostojno jed na mizo.

Korenje v solati. Korenje operi in skuha. Kuhano ostrgaj in zreži na rezance, osoli, prilij olje, kis in če hočeš nekoliko drobno zrezane čebule, drobno zrezanega zelenega peteršilja ali popra. Korenjo lahko primešaš tudi na listke zrezan krompir. Korenjev pire s krompirjem. Debel

POMANJKANJE HRANE NA KITAJSKEM

Odlok, s katerim je pred sedmimi meseci odredila komunistična kitajska vlada, da morajo kitajski kmetje prodati državi vse svoje žitarice in riž po nizki ceni, ni odprl velikemu pomanjkanju hrane, ki vlada v državi. Maov režim je do zdaj prisilno pobral 80% pridelka Kitajske, toda hrane še nadalje manjka. Odlok je le razjaril kitajske kmete in povzročil nasilja in prelivanje krvi v raznih kmetijskih okrožjih. V nekaterih krajih je prišlo do pravicah uporov. Desettisoči kmetov so zapustili svojo zemljo. Kritičen položaj potrjujejo poročila

Posebno skrbno naj starši nadzorujejo ti- ste otroke, ki preveč ljubijo samoto. Nedolžen otrok navadno ljubi družbo in se rad v njej mudi. Kdor pa preveč rad biva sam, ima morda že drugo družbo, ki mu je ljubša: umazane misli, grde želje, slabe knjige ali slike, ki niso otroku v korist.

Nadzorovanje pri igri da staršem bogate izkušnje. Najbolj boječ, kakor tudi najbolj trmast otrok pri igri pozabi, da bi gledal nase in se izda na tisoč načinov. Tedaj pokaže otrok marsikakšno lastnost ali napako, ki bi je pri njem nikoli ne pričakovali in prav to je pri vzgoji velike važnosti.

So tudi mnoge nevarne prilike, ki nujno zahtevajo, da pazi oko staršev na svoje otroke. To so zlasti: pot v šolo in iz šole, kopanje, samkanje, na paši, slačenje in oblačenje, ter celo nočni počitek.

Kako otroka nadzorovati? Predvsem nadzoruj ljubezljivo! Nič zvižčnega naj ne bo v tebi, ampak čista skrb za otrokov blagor. Tudi preozkorsčno ne sme biti nadzorovanje, da ne bo kot jarem ali ojnica, ampak le skrbno vodeča roka. Kako lepo in gladko gre v taki družini, kjer starši to znajo. — Seveda se že tudi zgodi, da starejši otroci nadzorstvo staršev odklanjajo, svojo krivdo taje, ali pa predrzno priznavajo, kesanja pa ne kažejo. Kaj storiti? Tu velja, kar je naročil apostol Pavel: „Služabnik Gospodov se ne sme prepirati, ampak mora biti z vsemi krotak, potrpežljiv, skromno svareč ti- ste, ki se ustavljajo resnici, da jim morda Bog da kesanje, da resnico spoznajo.“ Če se s tem kaj opravi, je dobro; ako ne, bese- de niso bile zastoj. Otrok vsaj ve, da ima- jo starši še vedno zanj pazno oko.

DOBRO MU JE ODGOVORILA

Katoliško mater dvanajstih otrok je so- cialni delavec, ki se ni nikdar strinjal z ve- likim številom otrok v družini, s posmehom na ustnicah vprašal: „Kako na ljubem svetu morete dobiti čas za vseh dvanajst paglav- cev?“ Mati pa mu je odgovorila: „Ko sem imela enega otroka, mi je vzel ves čas. Kaj več mi more vzeti dvanajst otrok?“

ZA DOBRO VOLJO

Katehet je vprašal v šoli, koliko je svetih zakramentov. Otroci so dvigali roke in kon- čno je mala Marija povedala, da jih je se- dem. Duhovnik jo je že hotel pohvaliti, da ima prav, ko je videl, da Metka v prvi klo- pi odločno odkimava z glavo.

„Kaj pa ti misliš?“

„Prav nobenega zakramenta ni več,“ je deklece odgovorilo.

Katehet je začuden hotel vedeti, kako more to trditi. Metka pa se je modro odre- zala: „Nobenega zakramenta ni več, saj mi je mama povedala, da je preteklo nedeljo teta sprejela poslednji zakrament.“

Katehet se je odgovoru male Metke iz srca nasmejal.

Mati je skopala dvojčka in ju položila v posteljo. Ko jima želi lahko noč, se eden izmed njiju ni mogel vzdržati smeha.

„Zakaj pa si tako vesel?“

„Mama, zmotila si se. Stanka si dvakrat skopala.“

la komunističnega tiska in Kitajci, ki so pobegnili iz svoje domovine.

FOA ODOBRILO 10 MILIONOV DOLARJEV JUGOSLAVIJI ZA PŠENICO IN BOMBAŽ

Ameriška uprava za delovanje v tujini (FOA) sporoča, da je odobrila 10 milijonov dolarjev Jugoslaviji za nakup ameriških presežkov pšenice in bombaža. Pšenica bo pomagala pri prehrani dežele, kateri bo za- radi letošnje slabe letine primanjkovalo ži- tarice, bombaž pa bo deloma kril kočljivo pomanjkanje vlaken. To nakazilo FOA je že tretje, kar jih je dobila Jugoslavija v te- kočem proračunskem letu.

Steyr-traktorji
pod ugodnimi plačilnimi
pogoji
tudi na obroke pri

NIEMIEZ & RIEPL
popravljalnica in nadomestni deli
VELIKOVEC — VÖLKERMARKT

stuje 25 delovnih moči. Dnevno zmore po- žeti in omlatiti 5–7 hektarjev žitnega pol- ja. Njegova zmogljivost pa se ne omejuje samo na žito, žanje in mlati tudi oljčnice in koruzo. Kot vsak poljedelski stroj pa je tu- di ta rentabilen samo za kmečka gospodar- stva določene velikosti. Zanj je primerno samo posestvo z najmanj 70 hektarji polja; takih posestev je na koroškem okrog 70 in te vrste strojev je 23. Stroj, ki smo ga vide- li, je nemški izdelek, izdelujejo pa jih tudi na Švedskem, v Avstriji in v Ameriki. Ame- riški imajo še večjo storilnost, zato pa so uporabljivi le za še večje površine žitnega polja.

Ventilator suši seno

Pravilno in pravočasno posušeno seno je skrb živinorejca, posebno važnega pomena za tistega, ki ima več deset glav molzne ži- vine. Če je seno pravilno in pravočasno po- sušeno, vsebuje neprimerno več hranilnih snovi, kar pokaže količina mleka. Posesnik Kulterer ima vzorno kmetijo, kjer je — na sončni strani, toda delno v zemlji — velik, higijensko urejen hlev, ki je polni hladen in pozimi topel, nad njim pa je prav tako ogromen skedenj, sušilnica sena. Na metre visoko je seno natrpano in na desetine ton ga je. V to goro sena je napeljan zračni ka- nal, v katerem divja prava burja. Izredno močan ventilator, katerega goni motor z jakostjo 10 konjskih sil, požene v eni uri 34.000 kubičnih metrov zraka v senene pla- sti. Povsem jasno je, da mora biti zrak čim bolj suh in zato visi na ogromni stoletni lipi na dvorišču higrometer — priprava, ki pove količino vlage v zraku. Ob deževnem

ŠT. VID OB GLINI

Prodaja svetlega goveda (Blondviah)

Zveza rejcev svetlega goveda za Koroško in Štajersko je svoje jesenske prodaje po dosedanjih objavah določila ob sredah. Na nujne želje iz različnih krogov so bili ti roki spremenjeni in bodo vnaprej prodaje ob naslednjih dneh:

V petek, 10. septembra 1954 (samo krave),

v petek, 8. oktobra 1954 (biki in krave),

v petek, 19. oktobra 1954 (biki in krave).

SADNI PRIDELEK V JUGOSLAVIJI

V Jugoslaviji napovedujejo letos za več kot polovico slabši pridelek češpelj kot je bil lanski. Lani so nabrali 1,1 milijonov ton češpelj, letos pa bodo verjetno le pol milijona ton. Letošnji pridelek drugega sadja, jabolk, hrušk, češenj in marelic bo za eno petino do ene tretjine manjši kot lan- ski. Vinski pridelek pa bo le za 5% manjši kot lani.

MEDNARODNO ZBOROVANJE STROKOVNJAKOV ZA PERUTNINO

Dne 16. avgusta se je na Edinburški uni- verzit prišel X. svetovni kongres perutninar-jev. Udeležuje se ga nad 180 strokovnja-

König

vsak se nanj zanese — ker zmiraj kaj novega *) prinese!

* **König prinaša deset novih vest**
pudingov z novimi slikaničnimi
recepti!

Mednarodna trgovina

Za padec ameriške industrijske proizvodnje v preteklem letu je morda najbolj značilno to, da je imel tako majhne posledice za ostali svet. Padec gospodarske delavnosti v Združenih državah je imel namreč v vseh prejšnjih primerih znatne posledice tudi za druge države.

Tako n. pr. je zadnji padec ameriške gospodarske delavnosti pred vojno v letih 1937–38 pokazal, da je sedem odstotnemu padcu proizvodnje sledilo 20% zmanjšanje uvoza. Čeprav je pri prvem povojnem padcu gospodarske delavnosti v Združenih državah v letih 1949–50 krivulja naraščajoče proizvodnje in dohodkov le začasno zanihala, je to že zadostovalo, da je uvoz padel za 10%. Po drugi svetovni vojni je to imelo resne posledice za gospodarstvo ostalega sveta ter je v veliki meri pripomoglo k obsežnemu razvrednotenju valut, do katerega je prišlo v mnogih državah proti koncu leta 1949.

Ko so se sredi lanskega leta pokazali prvi znaki znatnega nazadovanja industrijske proizvodnje v Združenih državah, je to že zadostovalo za naglo sprožitve „signala pred nevihto“ v mnogih delih nedolarskega sveta. Do neke mere je res bila ta sprožitev alarmnega signala tudi opravičljiva. Posledice padca gospodarske delavnosti v Združenih državah so se namreč dejansko že čutile pri ameriškem uvozu, ki je v zadnjem četrtletju 1953 v primeri z istim razdobjem leta 1952 po vrednosti padel kar za 7%. Isto stremenje se je nadaljevalo tudi v prvih treh mesecih letošnjega leta, ko je bil uvoz skoraj 11% nižji kot v prvem četrtletju lanskega leta.

V tem položaju so „signali pred nevihto“ pričeli postajati brezsmiselni, kajti padec ameriškega uvoza ni imel — kot v zgoraj omenjenih prejšnjih primerih — za posledico nesnega zmanjšanja rezerv tuje valute v ostalem svetu; to pa zato, ker je stalni razvoj trgovine med državami nedolarskega področja popolnoma zamašil vsako vrzel, ki bi jo lahko povzročilo zmanjšanje ameriških nakupov v tujini.

Eden glavnih činiteljev svetovne trgovine od pričetka padanja ameriške gospodarske delavnosti je bilo stalno naraščanje proizvodnje in potrošnje v Evropi. Obe krivulji se gibljeta ravno v nasprotni smeri. Medtem ko je lansko leto industrijska proizvodnja v Združenih državah padla za kakih 10%, se je v Veliki Britaniji dvignila za približno 7%; industrijska proizvodnja v mnogih delih Evrope pa je bila mnogo bližja britanskemu kot pa ameriškemu razvoju.

Čeprav odpade na Združene države približno polovico svetovne industrijske proizvodnje, vendar je delež zahodne Evrope — vključno Veliko Britanijo — zelo pomemben, ker predstavlja tretjino svetovne proizvodnje. Zato je bilo stalno naraščanje povpraševanja za materialom v Evropi eden glavnih činiteljev pri izravnanju padca povpraševanja, do katerega je prišlo v Združenih državah in Kanadi. Drugi činitelj, ki je v tem položaju tudi priskočil na pomoč, so bili izredni nakupi Sovjetske zveze in vzhodnoevropskih držav, s katerimi se je nedvomno okrepilo tržišče nekaterih vrst blaga — vseh živila in potrošno blago,

s katerimi se je povečala trgovina med Vzhodom in Zahodom.

To so mnogi vzroki, ki nam pojasnjujejo, zakaj zmanjšanje ameriškega uvoza doslej na svetu ni sledilo še večje pomanjkanje dolarjev. Za to pa je še drug vzrok in Združenim državam gre pri tem polno priznanje. V mislih imamo namreč povečanje ameriške obrambne pomoči zahodni Evropi, od milijarde 65 milijonov dolarjev l. 1951 na milijardo 988 milijonov dolarjev leta 1952 ter na 3 milijarde 511 milijonov dolarjev leta 1953. Ta ameriška vojaška pomoč je bistveno pripomogla k izboljšanju zlatih in dolarskih rezerv zahodne Evrope in k zmanjšanju problemov nedolarskih področij, ki so v zvezi s plačilno bilanco. Nedavno sliko te pomoči nam daje pogodba, ki so jo pred kratkim podpisali v Londonu za izdelavo reakcijskih lovcev za mornarice držav Severnoatlantske zveze, ki jih bodo izdelali v Veliki Britaniji v vrednosti 5.400.000 dolarjev, naročilo, ki ga bodo Združene države plačale v dolarjih v gotovini.

Najvažnejši vzrok za uspešno obvarovanje pretežne večine sveta pred gospodarskim padcem v Združenih državah pa najdemo v vedno večji konkurenci zahodnoevropske, posebno še britanske industrije, z ameriško, ne samo kar se tiče cen in kakovosti blaga, temveč tudi — kar je najvažnejše — glede dobavnih rokov.

Lakota po dolarskem blagu, ki se je tako močno pokazala v povojnih letih je zelo popustila. Ta dober tek je v veliki meri mogoče zadovoljiti z novimi dobavnimi viri. Pri tem je značilno, da se je na tržiščih, kot je belgijsko, švicarsko, zahodnonemško in južnoafriško, kjer ni nobenega zapostavljanja v korist funta šterlinga in na škodo uvoza z dolarskega področja in kjer tekmu-

jejo med seboj izdelki dveh držav na isti osnovi, odstotek iz Velike Britanije uvoženega blaga proti celotnemu uvozu v zadnjem času dvignil. Ta razvoj dogodkov je zelo vzpodbuden. To pa je — čeprav nekoliko zakasnel — dokaz, da se je napoved takoj po vojni, da se bo pomanjkanje dolarjev na svetu rešilo samo po sebi na osnovi svobodne konkurence, končno le uresničila.

(Paul Bureau)

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja, 29. avgusta: 07.00–07.05 Duhovni nagovor. — 07.05–08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 30. avgusta: 14.30–15.00 Iz tehnike in znanosti. — Torek, 31. avgusta: 14.30 do 14.45 Poročila, objave. Zdravniški vedež: Borba proti poapnitvi arterij. — 14.45–15.00 Kulturne vesti. — 18.30–19.00 Slovenske umetne pesmi. — Sreda, 1. septembra: 14.30–14.40 Poročila, objave. — 14.40 do 15.00 Zbori in solisti pojejo. — Četrtek, 2. septembra: 14.30–14.40 Poročila, objave. — 14.40–15.00 Slovenske pesmi in melodije. — 18.30–18.50 Za našo vas. — Petek, 3. septembra: 14.30–14.40 Poročila, objave. — 14.40–15.00 M. Jezernik: Medvedek Godrnjavček. — Sobota, 4. septembra: 08.30 do 09.15 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 09.15 do 09.30 Športni obzornik. — 18.30–19.00 Solisti pojejo in igrajo. — Nedelja, 5. septembra: 07.00 do 07.05 Duhovni nagovor. — 07.05–08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

Dupp doktor

TRGOVINA OTROŠKIH POTREBŠČIN

nudi:

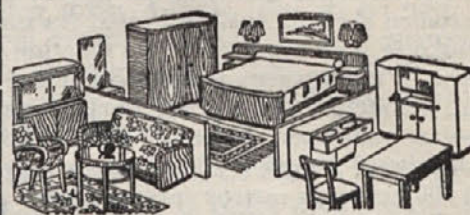
- Poletne igrače • Obleke za deklice
- Kopalne garderobe • Obleke za fante
- Narodne noše • Otroške vozičke

po najnižjih cenah

CELOVEC, OBSTPLATZ

Hiša dobrega pohištva 4 PREDNOSTI:

1 Ogromna izbira — nad 100 kompletnih pohištven 2 Najboljše in najcenejše pohištvo v Avstriji. — Spalnice iz trdega lesa samo 3.900 šil. 3 Plačila na obroke brez obresti 4 Dostava na dom z lastnim posebnim avtomobilom

STADLER-MÖBEL

CELOVEC — Klagenfurt, Theatergasse 4

IKOFLEX Ia

Novar 3.5 — Prontor Sv šil. 1701

PhotoKofler
VILLACH

Kolesa, motorji, različni štedilniki, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znani celovski mehanični delavnici

Zanesljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.

Johann Novak

MEHANIČNI IN KLUČAVNICAR
KLAGENFURT, Feldmarschal-Konrad-Pl. 1

POHIŠTVO

RUDOLF IN SIEGFRIED SLAMA

CELOVEC — KLAGENFURT, St. Veiter Strasse 15. — Telefon 22-58

V največji izbiri spalnice, kuhinje, posamezno pohištvo, fotelji, stoli in kavči. Ugodne plačilne olajšave po dogovoru. Sprejemamo tudi „Haushalts- und Eisenbahnkreditscheine“ —

Brez SCHLEPPE - piva bi žeja biva

DAJEMO VAM NA OGLED

nemški HOLDER-DIESEL-TRAKTOR — Vse POLJEDELSKÉ STROJE — ŠTEDIJNIKE, PEČI, PRALNE STROJE

Ugodna možnost nakupa!

Hans Wernig

CELOVEC, Paulitschgasse 13 —

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

STADTTHEATER

Od 27. do 30. 8.: barvni film „Das tanzende Herz“
Od 31. 8. do 2. 9. „Abenteuer in Algier“ (barvni film)

PRECHTL

Od 27. do 30. 8. „Fluch des Blutes“ (ni za mladino)

DOBRLA VES

28. 8. ob 20.30 in 29. 8. ob 17. uri „Der unsterbliche Lump“

Usnjeno oblačilo samo pri proizvajalcu Wernisch Friedrich, Beljak, Italiener Strasse 22. Kvaliteta odločal!

Modroce, tapcirano pohištvo, dobro in poceni samo pri proizvajalcu Johann Ortner, Beljak, Widmangasse 31 ter Ringmurgasse Nr. 11.

Gummistrümpfe für Krampfadem und geschwollene Beine, GUMMATRATZEN, GUMMISTIEFEL, KEGELKUGELN aus GUMMI GUMMIHAUS WIEDNER, KLAGENFURT, Bahnhofstrasse - Lidmannskygasse.

Pletenine in vezenine
kupite ugodno pri

M. Kopeinig

Villach - Beljak, Autobahnhof
Izdelavamo tudi po meri

RADIO-APARATE
vseh znamk pri Vašem radio-svetovalcu
OTTO GAGGEL
Beljak — Villach

Krasni danski puloverji 29.— šil. Kombineži 22.— šil. Moške srajce od 35.— šil. naprej, klotaste moške spodnje hlače 15.— šil. STOFFSCHWEMME, Klagenfurt, Marktplatz.

Jemljem tudi letos v zameno dobra suha oljčna zrna za kvalitetno olje stiskalnice Glavar v Pliberku, HANS WESTRITSCHNIG, trgovina z mešanim blagom in čevlji, — Celovec, Völkermarkter Strasse 13

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

Popravek

Dragi čitatelji so gotovo z nasmeškom ugotovili, kakšno grobo šalo si je privoščil tiskarski škrat v števil. 32 „Našega tednika“: v oglašu znane beljaške tvrdke SAMONIG na strani 4 je zapisal, da naj bi otroške nogavice dokolenke stale 290.— in damske kratke nogavice 390.— šilingov. To je seveda velikanski nesmisel, saj je prav tvrdka Samonig poznana po svojih kvalitetnih tekstilnih predmetih, ki so tako poceni. Mogoče pa se je tiskarskemu škrtu cena zdela tako nizka, da je bila skoraj neverjetna in je zato usodno piko postavil kar za dve mesti naprej in ga s tem temeljito polomil. Pravilno je torej:

otroške nogavice dokolenke

S 2.90

in damske kratke nogavice

S 3.90

V TRGOVSKI HIŠI

SAMONIG

BELJAK — VILLACH, AM SAMONIGECK

Fotografski aparati

novi specialni nemški proizvodi po posebno nizkih cenah; zato je možno nabaviti vsakomur:

DIGNA 1.8 \$ 180.—
DIGNA 1.4.5 \$ 360.—
DIGNA 1.2.9 \$ 570.—

samo pri

FOTO „ECKE“

CELOVEC — KLAGENFURT, Obstplatz, tel. 4461

Dajemo brezplačno in brezplačno nasvete in pojasnila. Prepričajte se!

Oglašuj v našem listu!

Pozor, pozor!

Pričela se je **velika odprodaja**

v trgovski hiši **KOROŠKA**

Umshaden

Celovec-Klagenfurt
am Fleischmarkt

Do 50% znižanje cen!

List izhaja vsak četrtek. — Naroča se pod naslovom: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. — Naročnina mesečno 4 šil. za inozemstvo 4 dolarje letno. Odpoved za en mesec naprej. — Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik Albert Šadjak. — Tiska tiskarna Družba sv. Mohorja, vsi v Celovcu, Viktringer Ring 26. — Telefonska številka uredništva in uprave 43-59.